

PÉNZÜGYMINISZTERIUM

MAKROGAZDASÁGI ÉS KÖLTSÉGVETÉSI ELŐREJELZÉS 2019-2023

2019. december

ÖSSZEFOGLALÓ

A kedvezőtlené váló külső környezet ellenére a magyar gazdaság a várakozásokat jóval meghaladó ütemben növekedik. Kijelenthető, hogy a 2013-as növekedési fordulatban kibontakozott dinamikus, tartós, egyensúlyt őrző és előretekintve is folytatódó felzárkózási periódus példa nélküli Magyarország legújabb kori történelmében, ahogy az is kiemelkedő teljesítmény, hogy három egymást követő évben még sosem nőtt olyan gyorsan a hazai gazdaság, mint a bér- és adómegállapodást követő 2017-2019 években. Ennek köszönhetően hazánk fejlettsége a 2018-ra vonatkozó adatok szerint az EU régi tagállamai közül már magasabb, mint Görögországé, ismét meghaladta Lengyelországét, és hamarosan újfent megelőzheti a szlovák szintet. Az európai élvonalba tartozó hazai növekedéshez számos kormányzati intézkedés is hozzájárult. Idén is érvényesült a bér- és adómegállapodásból fakadó hajtóerő, emellett 2019-ben került elindításra a Gazdaságvédelmi Akcióprogram, valamint az adózásban, foglalkoztatásban, közszférában, egészségügyben, oktatásban és vállalati környezetben rejlő növekedési tartalékok feltárását célzó Versenyképesebb Magyarországiért program. A családok támogatását középpontba helyezve, a kedvező demográfiai folyamatok előmozdítását, egyben a hosszú távú fenntartható növekedés támogatását szolgálja a szintén idén meghirdetett Családvédelmi Akcióterv is.

Az idei évben a növekedés egyik fő hajtóerejét a beruházások képezik, köszönhetően a nagyvállalati kapacitásbővítéseknek, az uniós forrásfelhasználás fokozatos felfutásának, az államháztartás fejlesztéseinek, a lakásépítéseket ösztönző Otthonteremtési Programnak és a kedvezményes lakásának. A vállalkozások fejlesztéseire ösztönzően hatott a bér- és adómegállapodás keretei között 2017-től 9%-ra csökkentett, az EU-ban legalacsonyabbnak számító hazai társasági adókulcs. Másfelől a lakosság jövedelmi helyzetének tartós javulásával, valamint a kedvező munkaerőpiaci trendekkel párhuzamosan a fogyasztás is számottevően hozzájárul a növekedéshez.

Az impozáns növekedési folyamatokat erősíti, hogy a versenyszféra erőteljes munkaerő-keresletének köszönhetően újabb rekordokat ért el a foglalkoztatás. A legfrissebb adatok szerint több mint 4,5 millióan dolgoznak Magyarországon. Ezzel párhuzamosan a munkanélküliségi ráta 3,5%-ra csökkent, amely az ötödik legalacsonyabb az Európai Unió tagállamai között.

Az államháztartás gazdálkodása továbbra is kiegyensúlyozott, amelynek következtében várhatóan a költségvetési törvényben meghatározott 1,8% hiánnyal zárhatja az idei évet. Az államadósság is csökkenő pályán halad, amelynek eredményeképp a GDP-arányos adósságmutató 3,2 százalékpontos mérséklődéssel 67,0%-ra csökken 2019 végére. Szintén kedvező, hogy az állam finanszírozását tekintve a külföldiek szerepe, valamint ezzel párhuzamosan a devizakitetés is mérséklődik, amely nem kis részben a lakosság számára vonzó megtakarítási formát biztosító Magyar Állampapír Plusz sikerének köszönhető. A tartósan fegyelmezett költségvetési politikának és a gazdasági teljesítmény további erősödésének köszönhetően tovább javult Magyarország piaci megítélése. Ezt tükrözi egyrészt a Standard & Poor's és a Fitch Ratings februári felminősítése, másrészt az országkockázati felár folytatódó mérséklődése, amely az adósságfinanszírozás feltételeire is kedvezően hat.

Előretekintve, a kormányzati intézkedéseknek, a hazai munkaerő európai összehasonlításban kiemelkedő versenyképességének és a magas beruházási aktivitásnak köszönhetően folytatódik a hazai gazdaság lendületes felzárkózása. Ennek következtében az előrejelzési horizonton, a külső környezet lassú javulására is támaszkodva, továbbra is 4% körüli ütemben bővílhet a magyar gazdaság. A bővülés fenntarthatóságát egyben a belső és külső egyensúlyi mutatók is megerősítik: a háztartások megtakarítási rátája magas, az ország külső finanszírozási képessége többletet mutat, valamint a költségvetés az előrejelzési horizont végére nullszaldóssá válik, amivel párhuzamosan az államadósság ráta 55,4%-ra mérséklődhet.

A várható konjunktúrafolyamatok alakulását azonban a szokásosnál is nagyobb bizonytalanság övezi. Ugyanis a világgazdaságba mélyen integrált országgként az exportpiacainkat érintő esetleges kedvezőtlen folyamatok hazánkat is érinthetik. Mindazonáltal annak érdekében, hogy az EU átlagát legalább 2 százalékponttal meghaladó növekedési ütem fennmaradjon, a Kormányzat jövőbeni intézkedéseivel is folytatja a magyar gazdaság versenyképességének megerősítését, a tőkeintenzív, magas hozzáadott értéket előállító, mindinkább innovatív termelésre való átállás támogatását, valamint a növekedési tartalékok mozgósítását.

1. MAKROGAZDASÁGI FOLYAMATOK ÉS ELŐREJELZÉS

1.1 KÜLSŐ KÖRNYEZET

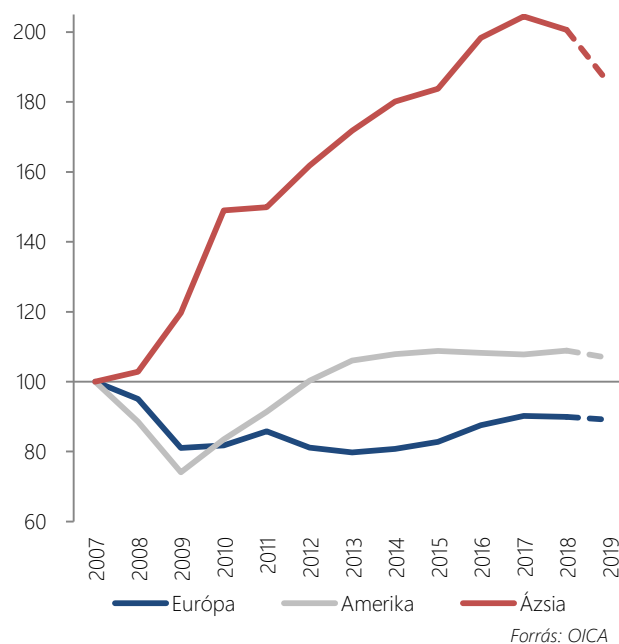
A világgazdaság tovább lassult 2019-ben, amelynek következtében a magyar gazdaság számára meghatározó külső környezet is kedvezőtlenebbé vált. Az üzleti hangulatindikátorok az idei év során hétéves mélypontra mérséklődtek. Emellett több, recessziós időszakok előrejelzőjének tekintett mutató is bejelzett. Mindezek háttérben – többek között – a továbbra is bizonytalansági tényezőként ható protekcionista gazdaságpolitika, egyes országok növekedési pályájának fenntarthatóságával kapcsolatos aggodalmak, a globális járműipar kihívásai, valamint a Brexit ügyének három és fél éve kétséges kimenetelű lezáratlansága húzódtott meg. Bár elemzői konszenzus szerint a növekedési centrumokban a konjunktúra nem romlik tovább, így recesszió sem várható, illetve az utóbbi napok fejleményei alapján a Brexithöz és a kereskedelmi háborúhoz kapcsolódó bizonytalanságok is oldódhatnak, mindazonáltal a növekedési folyamatok érdemi javulására nincs kilátás.

Az elmúlt években az USA növekedési szempontból folyamatosan felülteljesített a fejlettségben és nagyságban hasonló méretű Európai Unióhoz képest. Ugyanakkor – a korábbi fiskális csomag élénkítő hatásának kifutásával – a bővülés ütemének lassulása várható, ami a világgazdaság egészét negatívan érintheti, ráadásul az aktuális növekedési szerkezet, amelyben a fogyasztás képezi a húzóerőt az alulteljesítő beruházásokkal szemben, sem biztató a jövőbeli kilátásokra nézve. Más oldalról azonban az ismét lazítás útjára lépő monetáris politika, a Kínával szembeni kereskedelmi feszültségek oldódásának az utóbbi hetekben növekvő esélye, és nem utolsósorban a jövőre esedékes elnökválasztáshoz kapcsolódóan körvonalazásra kerülő gazdaságpolitikák élénkítőleg hathatnak az USA konjunktúrájára.

Az euróövezet tekintetében a növekedési dinamika megfelelő volt 2017-hez képest. A valutaövezet visszafogott bővülését főként a belső kereslet támogatta, illetve előretekintve pozitív, hogy a

fogyasztás mellett a beruházások hozzájárulása is jelentős mértékű volt. Emellett a stabil munkaerőpiaci folyamatok, valamint a szolgáltató szektor folytatódó bővülése mindezekig tompították az ipar felől érkező kedvezőtlen hatások begyűrűződését. Ugyanis negatívan hatott az euróövezet gazdaságának teljesítményére a feldolgozóipar lassulása, amelyen belül a német ipari termelés négy évvel ezelőtti szintjére esett. Minderre kihatással voltak a WLTP szabványra történő átállás nehézségei, illetve a járműiparban mind keresleti, mind kínálati oldalon zajló átalakulás is visszafogta a termelést. A keresleti oldal szempontjából kedvezőtlen, hogy az európai új autó értékesítések továbbra sem érték el a válság előtti szintjüket, valamint hosszú ideje először a legjelentősebb piacon, Ázsiában is csökkentek az újautó-eladások, főként Kína és India értékesítései mérséklődtek (1. ábra).

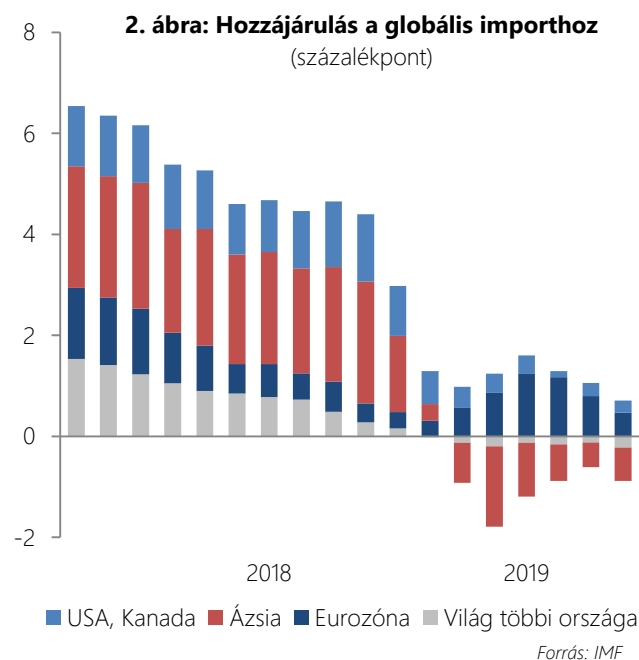
1. ábra: Új autó eladások alakulása
(2007=100)

Továbbá, bár az Egyesült Államok protekcionista gazdaságpolitikájának fő célkeresztje mindezekig nem Európára vetült, ugyanakkor a gépjárművámok esetleges bevezetése a kontinentst – a beszállítói

kapcsolatok révén hazánkat is – érzékenyen érinthetné. Emellett a már biztosnak látszó Brexit egyrészt mindenképpen szükségessé teszi az üzleti kapcsolatok új kereskedelmi feltételekhez illeszkedő átrendezését, másrészt nem elhanyagolható, hogy a nemzeti érdekekre fókuszáló, önálló gazdaságpolitikájával az Egyesült Királyság a jövőben az Európai Unió versenytársaként léphet fel a világgazdaságban, amelyek szintén sötétebbre festik a kisebbé váló Unió növekedési kilátásait.

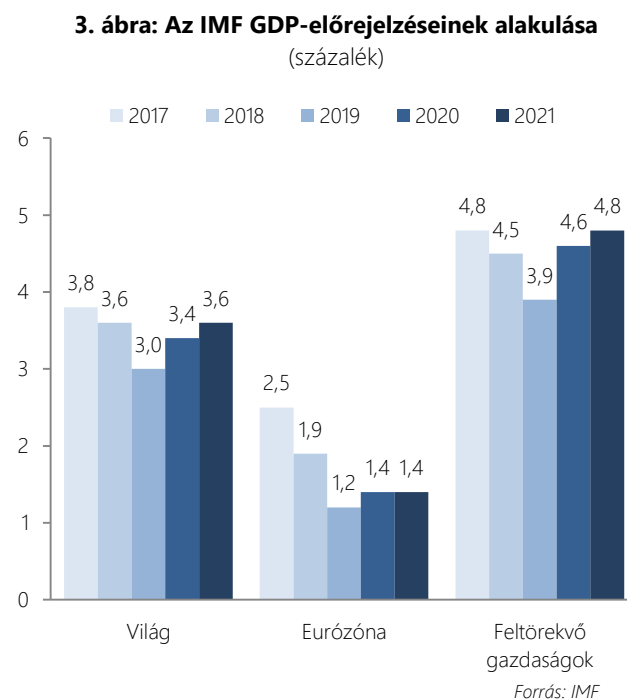
A feltörekvő országok közül elsőszámú kockázatként jelentkezik a kínai növekedés fenntarthatósága. A világ második legnagyobb gazdaságában évek óta megoldatlan probléma a pénzügyi rendszer magas hitelállománya. Emellett a növekedési ütemet az üzleti ciklusok kifutásán túl egyéb strukturális tényezők, mint például a társadalom gyors elöregedése is lassíthatják. Az Egyesült Államokkal vívott elhúzódó kereskedelmi háború, illetve a kivetett vámok által is gyengített belső kereslet lassítják az ipari termelést, ami pedig visszaveti a kereskedelmet. Ennek hatására a világkereskedelem egyik fő hajtóerejeként számon tartott ázsiai gazdaságok az ideai évben már negatívan járulnak hozzá a globális import alakulásához (2. ábra).

A globális növekedési kilátásokat pénzügyi oldalról is kockázatok övezik. Az elmúlt 20 évben a teljes globális adósság a GDP 225%-áról 319%-ára nőtt. A jelenlegi sérülékeny gazdasági környezetben sok ország esetében az alacsony hozamkörnyezet

biztosítja a magas adósságállományok fenntarthatóságát. A növekedési folyamatok támogatása szempontjából ugyanakkor kedvező, hogy egyfelől az alacsony inflációs környezet teret enged a világ vezető jegybankjainak a monetáris kondíciók ismételt lazítására, amellyel az idei év második felében mind az EKB, mind a Fed is élt. Az Európai Központi Bank új vezetése megerősítette a támogató politika fenntartását és az eszközvásárlási program újraindítását. Másfelől a jelek szerint több, jelentős gazdaság, mint például a számottevő többlettel bíró Németország, vagy éppen Kína is fiskális expanzióra számhatja el magát a közeljövőben a feldolgozóipar élénkítése, valamint a kereskedelmi háború hatásainak tompítása érdekében.

A világgazdaság bővülése 2019-ben mélypontot érhetett el: előretekintve vannak kedvező jelek, így például az üzleti bizalmi indexek az elmúlt hónapokban már némi emelkedést mutatnak. Mindazonáltal a növekedési ütemek tartósan visszafogottak maradhatnak, a konjunktúra csak lassan javulhat (3. ábra). Hazánk külkereskedelme szempontjából meghatározó euróövezeti növekedési ütem várhatóan csak kismértékben tud lendületet venni. Ennek eredményeként a hazai exportőrök a megelőző évekhez képest mérsékeltebb külső kereslet-dinamikával szembesülhetnek.

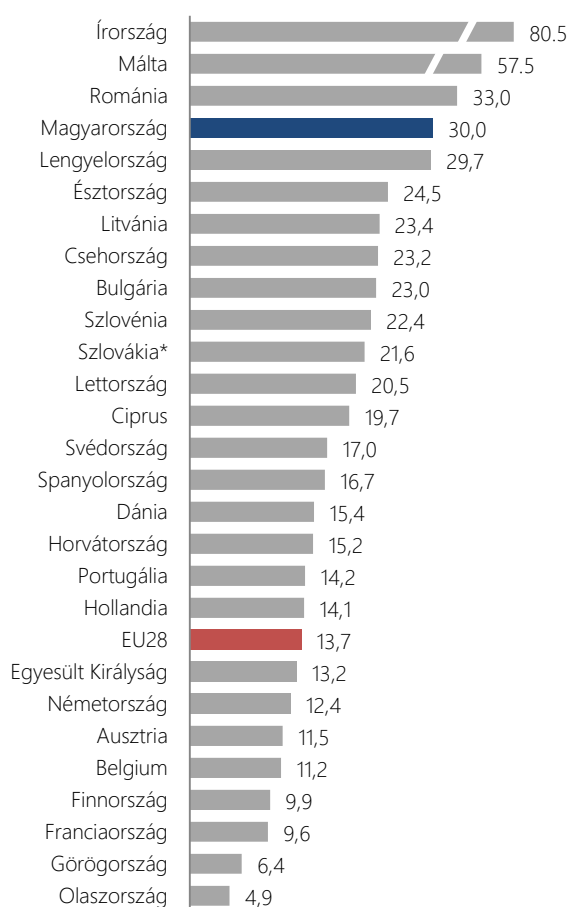
1.2 MAKROGAZDASÁGI HELYZETKÉP

GDP és tételeinek alakulása

A 2013-as növekedési fordulatot követően hazánk GDP-je dinamikusan bővült. A 2016 novemberében megkötött bér- és adómegállapodás nyomán pedig kiemelkedően magas növekedési fokozatba kapcsolt a magyar gazdaság: a 2017-es 4,3%-os bővülést követően tavaly és 2019 első három negyedévében egyaránt 5,1%-kal emelkedett a bruttó hazai termék.

4. ábra: GDP-növekedés 2013 I. és 2019 III. negyedéve között

(százalék, szezonálisan és naptárhatással igazítva)

* Szezonálisan igazított

Forrás: Eurostat, PM számítás

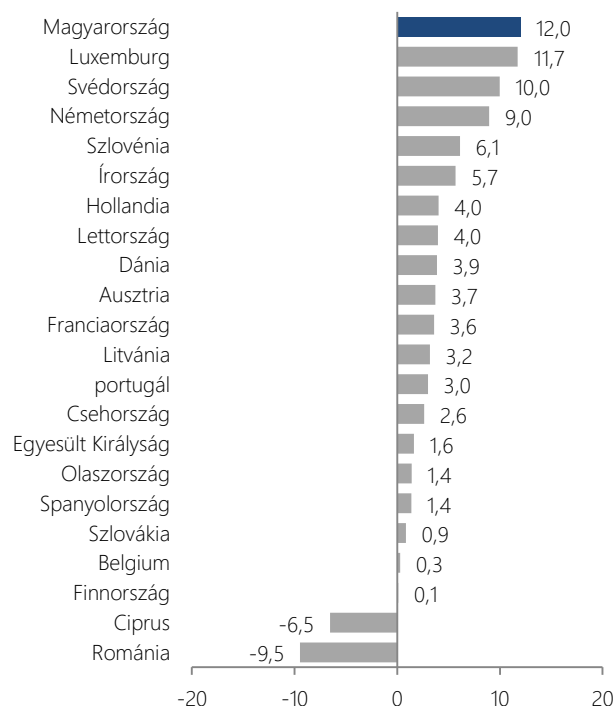
Nemzetközi összehasonlításban hazánk növekedése az idei év első kilenc hónapjában közel 3,5-szerese volt az uniós átlagnak, így folytatódott a magyar gazdaság felzárkózása az EU átlagához. Azonban nemcsak az idei év, hanem az elmúlt hat év 30%-os összesített növekedési teljesítménye is kiemelkedő, amellyel a magyar gazdaság az uniós rangsorban a negyedik helyet érte el (4. ábra).

A GDP összetevőinek alakulását tekintve megállapítható, hogy a 2013-as növekedési fordulat óta a fogyasztás adta hozzávetőlegesen a GDP-növekedés felét. Ehhez hozzájárult a 2010 óta több mint 800 000 fővel bővülő, 4,5 milliót meghaladó foglalkoztatás, a bér- és adómegállapodás eredményeként kétszámjegyű mértékűre gyorsult bérnövekedés, a közzféra életpálya programjai és nem utolsósorban a családok számára biztosított támogatások emelkedése.

A fogyasztási kiadások növekedési üteme az elmúlt években a reáljövedelmek bővülését követte. Azonban a lakosság fogyasztási döntéseiben továbbra is meghatározó szerepe van az – erősödő pénzügyi tudatossághoz is köthető – óvatossági motívumoknak, amelyek egyben lehetőséget biztosítottak a lakossági beruházások és megtakarítások emelkedésének is. Mindezek következtében a háztartások megtakarítási rátája nemzetközi összevetésben továbbra is magas szinten alakul (5. ábra). Így a fogyasztás – a válság előtti időszaktól eltérően – a háztartások pénzügyi egyensúlyának megőrzésével párhuzamosan bővül.

5. ábra: Háztartások megtakarítási rátája 2018-ban

(százalék, rendelkezésre álló jövedelem arányában)

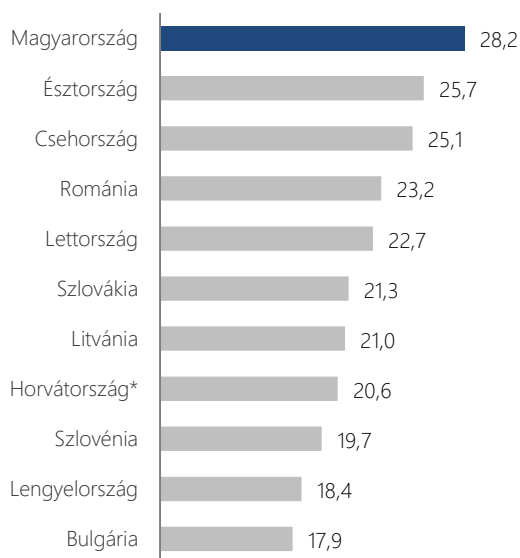
Forrás: Eurostat, PM-számítás

Előretekintve, a fogyasztási kiadás növekedésének üteme tartósan magas maradhat, összhangban a bértömeg bővülésével. Így a háztartások fogyasztása továbbra is jelentős mértékben fog hozzájárulni a gazdasági növekedéshez, amelyet több tényező is támogat. Egyrészt a népesedési fordulat elérése érdekében elindított Családvédelmi Akcióterv kedvező hatást gyakorolhat a lakossági fogyasztásra. Másrészt a Program a versenyképesebb Magyarorszáért egyes intézkedései is a lakosság rendelkezésre álló jövedelmének növekedése irányába hatnak. Mindemellett bár továbbra is magas szinten maradva, csökkenhet a szektor megtakarítási rátája, amely szintén hozzájárulhat a fogyasztás bővüléséhez.

2019 első három negyedéve során már több mint 9 600 milliárd forint értékű fejlesztés valósult meg Magyarországon, így a beruházási aktivitás 18,7%-kal haladta meg az előző évit. Ennek köszönhető, hogy hazánk beruházási rátája 28,2%-ra ugrott, amellyel a második helyen szerepel az európai uniós országok rangsorában, számottevően meghaladva a többi újonnan csatlakozott ország átlagát is (6. ábra).

6. ábra: Beruházási ráták alakulása a KKE régióban 2019. III. negyedévében

(GDP %-ában, 4 negyedéves gördülő összegek)

*2019. II. negyedév
Forrás: Eurostat, PM-számítás

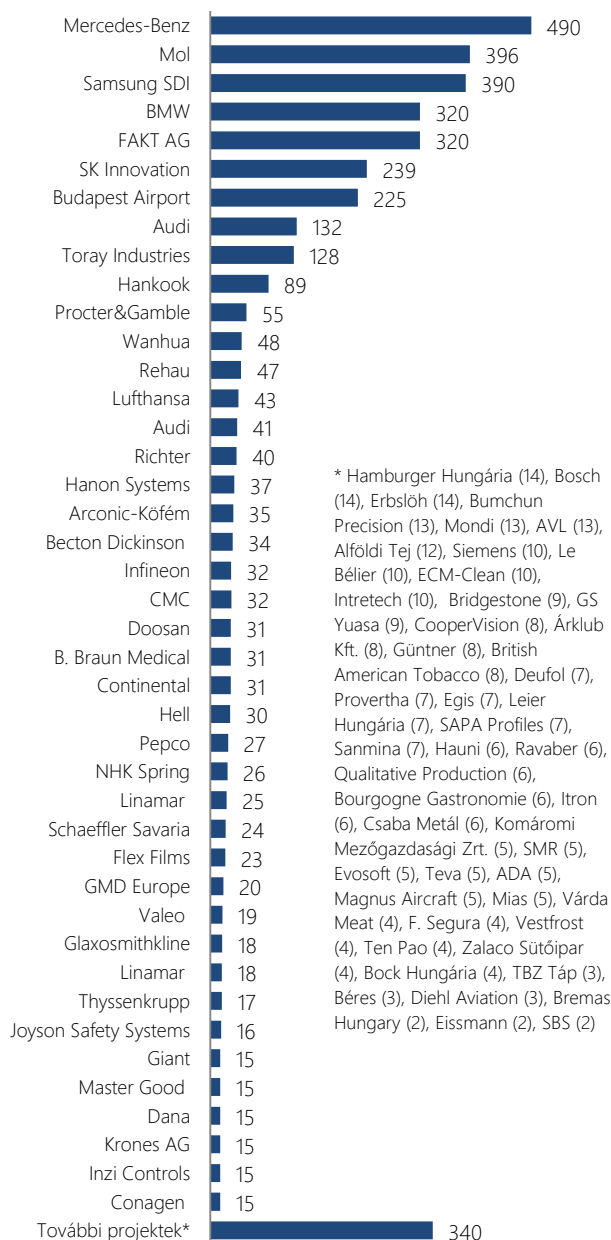
A gazdaság növekedési képességét illetően kiemelten fontos a beruházások összetétele is. Éppen ezért lényeges, hogy a beruházások elmúlt időszakai növekedése kiegyensúlyozottan alakult: az építési és a

– termelési kapacitásokat közvetlenül növelő – gép jellegű fejlesztések emelkedésében is kétszámjegyű dinamikát regisztráltak. Az idei első három negyedév kiemelkedő teljesítményében jelentős szerepet játszott egyfelől a több mint egynegyed súllyal rendelkező feldolgozóipari beruházások lendületes, 29%-os növekedése, amelyet számottevően támogat a 2017-től 9%-ra csökkentett, EU-szerte a legalacsonyabbnak számító társasági adó kulcs is, amely egyben előretekintve is erősíti Magyarország tőkevonzó képességét. Kedvező, hogy a dinamikus bővülés középtávon is megerősíti a kedvező gazdasági kilátásokat, ugyanis a fejlesztések a kapacitások kiépülése után, a termelés beindulásával ismételtelen lökést adnak a konjunktúra-folyamatoknak. Másrészt a háztartások beruházási aktivitása is tovább emelkedett a stabilan alacsony kamatkörnyezet, a lakosság foglalkoztatási és jövedelmi helyzetének tartós javulása, valamint a Családi Otthonteremtési Kedvezmény által biztosított kormányzati támogatások eredményeként. Harmadrészt pedig a 2014-2020-as uniós forrásokhoz kapcsolódó, illetve hazai költségvetési forrásból megvalósuló állami fejlesztések felfutása szintén meghatározó szerepet játszott a bővülésben. A Magyarország számára elérhető új EU-s pénzügyi keretektől 2019. december közepéig már több mint 6 600 milliárd forint kifizetésre került, hozzájárulva az állami beruházások értékének 2019 első felében regisztrált 24%-os emelkedéséhez.

A beruházások volumene a privát és az állami szektor fejlesztéseitől egyaránt támogatva tartósan magas maradhat. A nagyvállalatok tekintetében az elmúlt időszakban bejelentett számos nagy értékű fejlesztés fokozatos felfutása várható (7. ábra). A kis- és középvállalkozások beruházási aktivitását az alacsony hozamkörnyezet és a kedvező üzleti klíma mellett a gazdaságfejlesztésre becsatornázott uniós források felgyorsított allokálása is támogatja. Előretekintve a háztartások beruházásait illetően, az átadott lakások száma várhatóan tovább fog erősödni 2019-ben, ugyanis az elmúlt 3-4 évben tömegesen megkezdett építkezések jelentős része még nem jutott el a befejezésig. Kiemelendő, hogy – a kedvezményes lakásáfa alkalmazását érintő kormányzati döntés hatására – a kapacitáskorlátokkal szembesülő építőipari vállalkozások a már építési engedéllyel rendelkező lakásberuházásaikat 2023 végéig 5%-os áfakulccsal értékesíthetik. Az állami beruházások

dinamikáját a 2014-2020-as uniós költségvetési ciklus forrásainak allokálása is alakítja. 2019. szeptember végéig összesen 32,6 milliárd euró értékben született döntés a projektekről, amely a teljes 29,6 milliárd eurós keret 110%-át jelenti, ugyanakkor mindezidáig csupán mintegy 11 milliárd euró került ténylegesen felhasználásra a gazdaságban. Mivel ez a rendelkezésre álló források 37%-át teszi ki, a fennmaradó négy évben – az ún. n+3-as szabály alapján 2023-mal bezárólag – fog az uniós transzferek megközelítőleg kétharmada realizálódni a gazdaság teljesítményében.

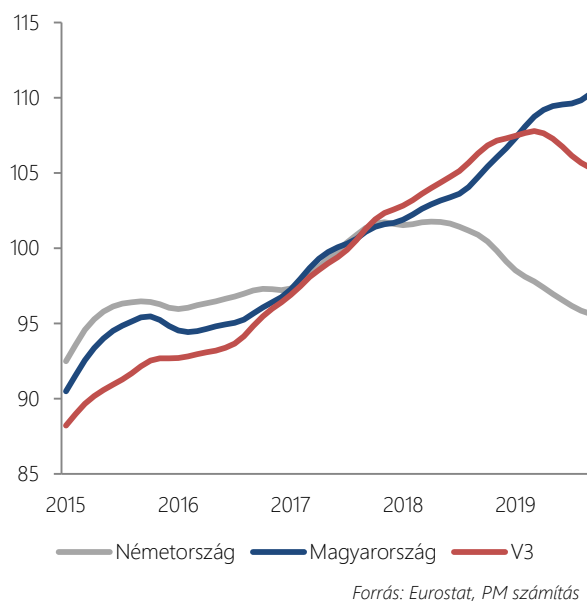
7. ábra: Elmúlt időszakban bejelentett nagy volumenű beruházások
(milliárd forint)

Forrás: HIPA, Sajtóinformációk

A korábbi beruházások termőre fordulásának, a hazai feldolgozóipar versenyképességének és a szolgáltatásexport növekményének köszönhetően az idei év első kilenc hónapjában a nettó export növekedési hozzájárulása két év után ismét pozitív volt. A hazai exportszektor versenyképességét mutatja, hogy a feldolgozóipar bérekkel korrigált versenyképessége éllavas az Európai Unióban. Ez is közrejátszik abban, hogy a gyenge külső kereslet és német ipari kibocsátás csökkenése ellenére a hazai ipar növekedése 2019-ben is töretlen maradt (8. ábra). A hazai gazdaság versenyképességét mutatja továbbá, hogy a foglalkoztatás növekedésének döntő hányada a vállalati szektorban valósul meg.

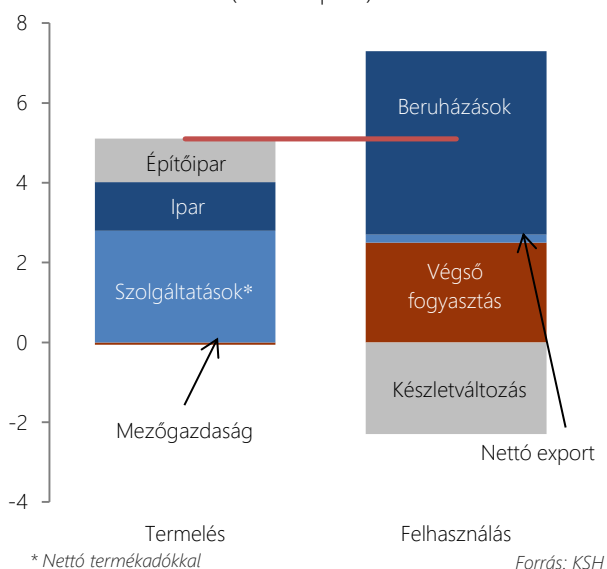
8. ábra: A magyar, a német és a visegrádi országok ipari termelésének alakulása
(2017=100, trend, igazított adatok)

Előretekintve, a bér- és adómegállapodás részeként egyszámjegyre csökkentett társasági adó kulcs által is támogatott magas beruházási teljesítmény a kivitel folytatódó bővülését vetíti előre, így biztosítva azt, hogy a jelenleg is számottevő külkereskedelmi többlet tovább emelkedjen.

9. ábra: A 2019 I-III. negyedéves, 5,1%-os GDP-növekedés dekompozíciója

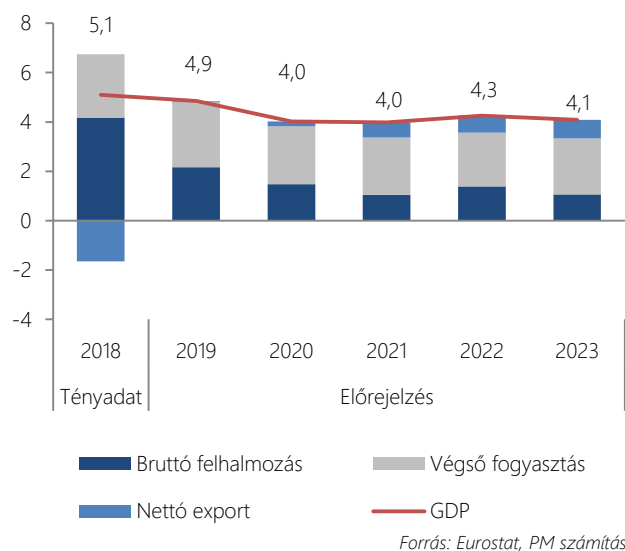
(százalékpont)

A termelés oldali folyamatok alapján megállapítható, hogy a belső kereslet dinamikus bővülésével párhuzamosan a piaci szolgáltatások teljesítménye is tovább erősödött: 2019-ben a növekedés közel felét generálták (9. ábra). Ennek háttérében egyfelől a bér- és adómegállapodás keresletélénkítő hatása áll, ami többletjövedelmet eredményezett nemcsak a háztartások, hanem a versenyszféra számára is, így a jövedelemoldal kiegyensúlyozott volt. Ezt jól tükrözi, hogy nemcsak a bruttó bértömeg emelkedett jelentős – 10% feletti – mértékben, hanem a versenyszektor profitnövekedése is magas szinten stabilizálódva 9% feletti volt az első kilenc hónapban. Másfelől az építőipar bővült jelentősen, közel 27%-kal, amelyhez az otthonteremtési támogatások által eredményezett ingatlanpiaci fordulat, az államháztartás és a vállalatok fejlesztései egyaránt hozzájárultak. A téli-tavaszi szárazságot csapadékosabb és a szokásosnál hidegebb május követte, amely lelassította a növények fejlődését, de jót tett az őszi kalászosoknak. Ezek eredőjeként az agrárium teljesítménye 2019-ben kismértékben elmaradhat az előző évitől.

Előretekintve, a növekedés ütemét számos tényező alakítja. A rendelkezésre álló ágazati statisztikák összességében kedvező képet mutatnak 2019 végére vonatkozóan, így idén 4,9%-kal bővíthet hazánk GDP-je. A kedvezőtlen külső konjunktúra, illetve az építőipar növekedésének várható lassulása miatt 2020-ban az ideinél alacsonyabb, de továbbra is dinamikus lehet a

bővülés mértéke. Így a bér- és adómegállapodás tartós növekedésserkentő hatásával és a termelőkapacitásbővítésekkel – köztük a már bejelentett nagy volumenű fejlesztésekkel – párhuzamosan, összességében továbbra is az EU átlagát legalább 2 százalékponttal meghaladó növekedés várható (10. ábra). A prognózis teljesülésének feltétele, hogy egyfelől a külső kereslet alakulásában nem következik be számottevő romlás, másfelől hogy folytatódik a magyar gazdaság tőkeintenzív, magas hozzáadott értéket előállító, mindinkább innovatív termelésre való átállása, tovább erősödik hazánk versenyképessége, valamint, hogy kiaknázásra kerülnek a humántőkében rejlő tartalékok.

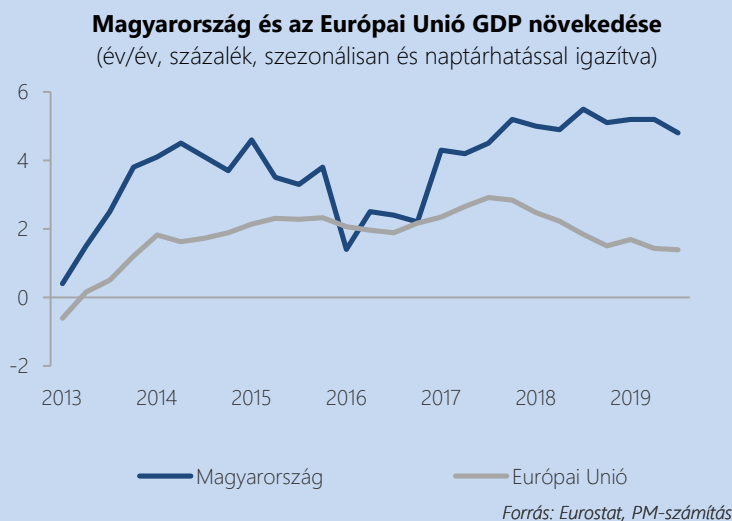
10. ábra: GDP-bővülés keresleti oldalon
(százalékpont)

A magyar növekedési többlet forrásai

A magyar gazdaság teljesítménye kiemelkedő: Magyarország a 2013-as növekedési fordulat óta az egyik legmagasabb GDP növekedést érte el Európában, ráadásul a bővülés dinamikája a külső környezet egy éve tartó romlása közepette is változatlanul magas maradt. A növekedés szerkezete kiegyensúlyozott, amely egyben szilárd pénzügyi mutatókkal párosul. Előretekintve, az Európai Unió átlagát számottevően meghaladó, a felzárkózás folytatódását biztosító növekedési ütem fennmaradását több tényező alapozza meg.

- (1) A munkavállalást ösztönző kormányzati intézkedéseknek, valamint az erős keresletnek köszönhetően megvalósult nagyléptékű foglalkoztatás-bővülés olyan munkaerőpiaci helyzet, amely a bérek gyors ütemű emelkedését is elősegíti. E tekintetben szintén támogatólag hat a bér- és adómegállapodás, amely egyrészt ösztönzi a béremelkedést, másrészt mérsékli a munkáltatók terheit. E folyamatok fenntarthatóságát igazolja, hogy az elmúlt években a bérekkel párhuzamosan a vállalati profitok is jelentősen bővültek. Ráadásul hasonlóan magas a fizetések emelkedése a régióban, így Magyarország relatív versenyképessége nem romlott. A folytatódó bérfelzárkózás a jövőben is biztosítja a fogyasztás további, a háztartások pénzügyi egyensúlyát megőrző bővülését.
- (2) A gyors gazdasági növekedést számottevő mértékben támogatják a beruházások is. Hazánk beruházási rátája meredeken emelkedve megközelítette a 30%-ot, amellyel nemcsak az Európai Unió élmezőnyében szerepel jelentősen felülmúlva a Visegrádi országok teljesítményét is, hanem nemzetközi növekedési mintázatok alapján a termelékenységet javító fejlesztések és a kiépülő új kapacitások révén előretekintve is tartósan magas növekedési időszakot eredményezhet. Emellett fontos megemlíteni, hogy egyfelől a beruházások szerkezete is egyre inkább a magas hozzáadottértéket előállítani képes, innovatív technológiát és automatizációs megoldásokat képviselő projektek felé tolódik. Másfelől a jelentős exportkapacitás-bővítések tovább erősítik az ország külső egyensúlyi mutatóit.
- (3) Nem utolsósorban a bővülés alapjainak megerősítéséhez, illetve a növekedési folyamatok kiteljesedéséhez a Kormány versenyképesség javító intézkedései is hozzájárulnak. 2019-ben ennek érdekében került elindításra a *Gazdaságvédelmi Akcióprogram*, valamint a *Program a versenyképesebb Magyarorszáért*. A hosszútávú növekedést támogatja a *Családvédelmi Akcióterv* is, amely a családok gyermekvállalásának támogatása révén az évtizedes távlatokban rendelkezésre álló munkaerőt növeli.

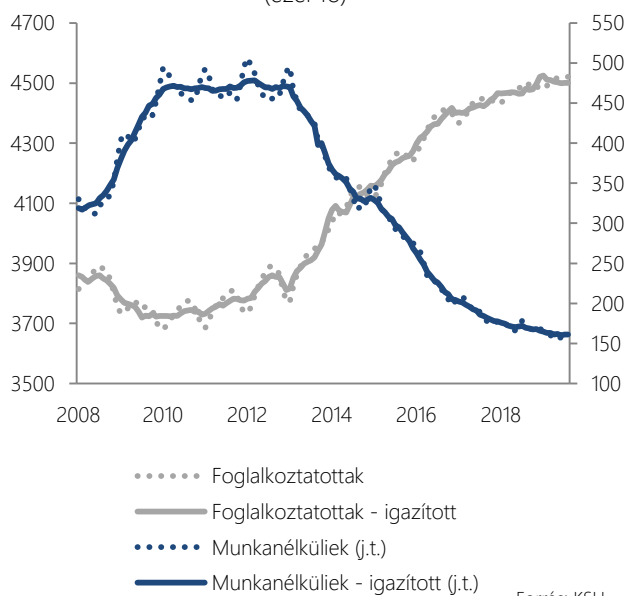
E fenti három pillér teszi lehetővé, hogy Magyarország az Európai Unió átlagához képest tartósan legalább két százalékpontos növekedési többletet érjen el.

Munkaerőpiac

A 2010 óta végrehajtott munkapiaci reformok sikeresen ösztönözték a foglalkoztatás és a munkaerőpiaci részvétel bővülését. Az elmúlt években Magyarországot lendületes foglalkoztatásnövekedés jellemezte, amely európai összevetésben is kiemelkedő mértékű. A kitartó gazdasági növekedésnek köszönhetően a foglalkoztatottak száma tartósan 4,5 millió fő felett van, amely messze meghaladja a pénzügyi válság utáni 3,7 millió fős mélypontot (11. ábra).

11. ábra: Munkanélküliek és foglalkoztatottak
(ezer fő)

Az idei első három negyedév során 1%-kal, 4 millió 510 ezer főre nőtt a foglalkoztatottak száma az előző év azonos időszakához képest, amely főként a hazai elsődleges munkaerőpiac 1,7%-kal (+73,5 ezer fő) bővülő foglalkoztatásának eredménye. A hazai elsődleges munkaerőpiacon foglalkoztatottak száma 2019 első három negyedévének átlagában így elérte a 4 millió 282 ezer főt.

Folytatódott a közfoglalkoztatottak számának csökkenése, létszámuk 2019 első kilenc hónapjának átlagában közel 31 ezer fővel mérséklődött az egy évvel korábbihoz képest a KSH intézményi statisztikája alapján.

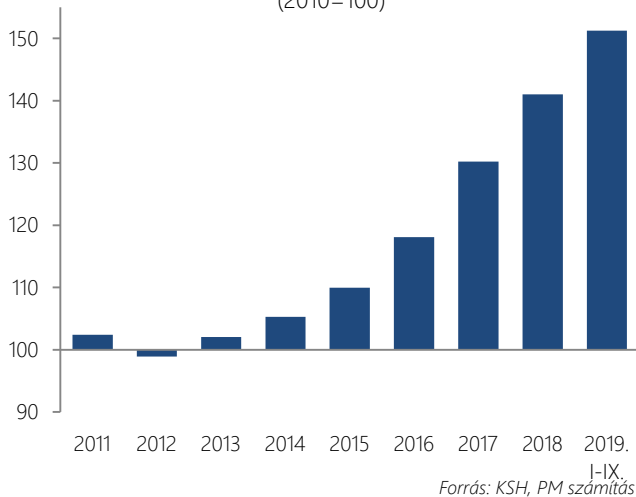
A versenyszféra növekvő foglalkoztatásával párhuzamosan a munkanélküliségi ráta rekord alacsony szintre, az első kilenc hónap átlagában 3,5%-ra csökkent, amely nemzetközi összevetésben is kiemelkedő teljesítmény. Emellett a betöltetlen álláshelyek aránya a nemzetgazdasági ágazatok széles körében továbbra is magas, jelezve a munkáltatók változatlanul erős keresletét.

A gazdaságilag aktívak száma 0,7%-kal (31,6 ezer fővel) tovább növekedett az év első három negyedévében az előző év azonos időszakához képest. A 20 és 64 év közötti korosztály foglalkoztatási rátája pedig meghaladja az Európa 2020 stratégiában meghatározott 75%-os célértéket.

A Kormány kezdeményezésére megkötött megállapodás keretében megemelt minimálbér és garantált bérminimum, illetve ezzel párhuzamosan a munkaadói adóterhek érdemi mérséklésének kedvező hatását tükrözi a bérek kétszámjegyű emelkedése 2017 óta. A lendületes bérfelzárkózásnak köszönhetően a bér- és adómegállapodással összhangban 2019. július 1-jétől újabb 2 százalékponttal, 17,5%-ra csökkent a szociális hozzájárulási adó kulcsa.

A kedvező gazdasági konjunktúra és az erős munkaerő-kereslet miatt a keresetek dinamikus emelkedése 2019-ben is folytatódik. Az év első kilenc hónapjában a versenyszférában a bruttó átlagkereset 11,4%-kal, a nettó reálkeresetek pedig 7,8%-kal növekedtek. 2010 óta a nettó reálkeresetek az 1,5-szeresükre nőttek a nemzetgazdaságban (12. ábra).

12. ábra: Nettó reálkeresetek változása a nemzetgazdaságban
(2010=100)

A bérek dinamikus emelkedése – a foglalkoztatás töretlen bővülésével párhuzamosan – a háztartások jövedelmét számottevően növeli. A jövedelmek emelkedése a fogyasztásra és így a növekedésre is kedvezően hatott. A kedvező gazdasági hatások a versenyszféra beruházási hajlandóságának emelkedésében is megmutatkoztak. A társasági adó és a szociális hozzájárulási adó csökkentése jelentős részben ellensúlyozta a béremelésből fakadó vállalati többletterheket.

A konjunktúrának köszönhetően a versenyszféra munkaerő-kereslete előretekintve is erős maradhat, így továbbra is rekordszint közelében alakulhat a foglalkoztatás. A bér-és adómegállapodás a jövőben is ösztönözheti a keresetek további növekedését. A magasabb bérek pedig kedvezően hatnak a munkaerőpiaci aktivitásra.

Infláció

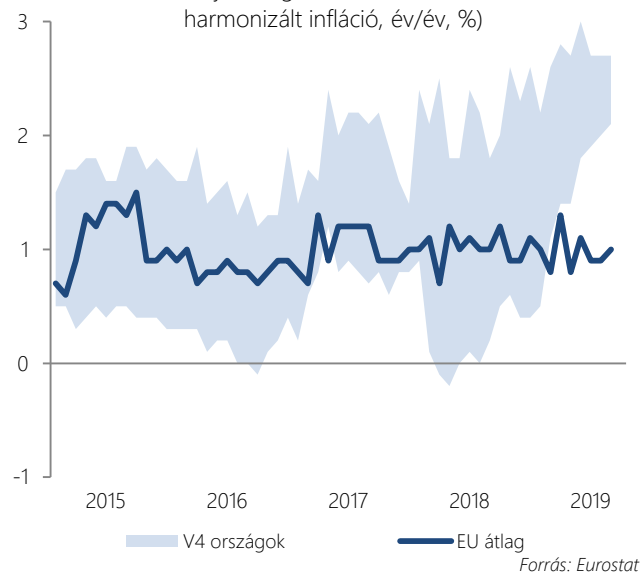
2019 első tizenegy hónapjában az átlagos infláció 3,3% volt. A tavalyinál magasabb áremelkedés hátterében főként az élelmiszerek, azon belül is leginkább a zöldségfélék, valamint a sertéshús drágulása állt. Az európai konjunktúra lassulásának hatására ugyanakkor az év második felében már a kontinens felől érkező inflációs hatás gyengült. Az indirektadó-változások mintegy 0,2 százalékponttal növelték az inflációt, ami főként a dohánytermékek jövedéki adójának, illetve a népegészségügyi termékadó emelésére illetve kiterjesztésére vezethető vissza.

Az elmúlt évekhez hasonlóan a bérköltségek növekedése mérsékelten jelentkezett az árak emelkedésében, mivel bár egyes munkaigényes termékek és szolgáltatások ára érdemben nőtt, azonban összességében a horgonyzott várakozásoknak köszönhetően általános drágulás nem volt megfigyelhető. Mindazonáltal a régió egészében az inflációs trendmutatók elválnak az euróövezetben tapasztalttól, ami összhangban áll az eltérő konjunktúrafolyamatokkal, illetve a régióban tapasztalható gazdasági növekedéssel (13. ábra).

Előretekintve, az élénk belföldi kereslet egyre erőteljesebben megjelenik majd a szolgáltatások áralakulásában. Továbbá a főként a dohánytermékeket érintő adóváltozások, valamint szálláshely szolgáltatásokra kiterjesztésre kerülő turizmusfejlesztési hozzájárulás is árnövelő hatással bírhatnak, ugyanakkor csökkentőleg hat az áfa 5%-ra való csökkentése ez utóbbi körben. Az importált inflációt tekintve vegyes a kép, mivel egyrészt az euróövezet felől érkező árnyomás a visszafogottabb növekedés eredményeként csökkenhet, másrészt azonban a gyengébb forint árfolyam megjelenhet a kereskedett termékek áralakulásában. Összességében azonban főként a mérsékeltebb külső inflációs nyomás, valamint a magas élelmiszerár bázisba épülésének eredményeként a fogyasztói árak növekedése 2020-ban elmaradhat a 2019. évitől. Ezt követően 2021-et követően pedig az MNB középtávú céljának megfelelően 3% lehet az infláció.

13. ábra: Az infláció trendje az EU-ban és a régióban

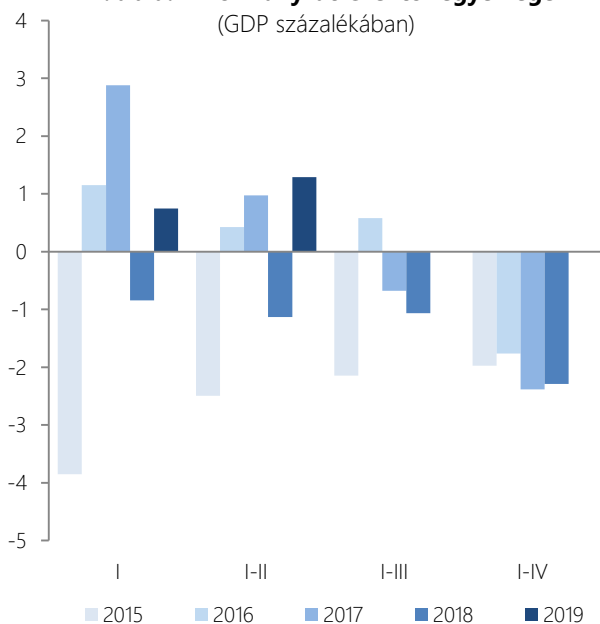
(alkohol, dohány, energia és élelmiszer nélkül számított harmonizált infláció, év/év, %)

Államháztartási folyamatok

2019 első felében – eredményszemléletben – 1,3%-os többlettel zárt az államháztartás egyenlege, míg a harmadik negyedévben – az előzetes pénzügyi számlák alapján – hiány körvonalazódott (14. ábra). A beérkező adatok is megerősítik, hogy a gyors gazdasági növekedésnek és a kedvező költségvetési folyamatoknak köszönhetően az év egészére kitűzött 1,8%-os uniós módszertan szerinti GDP-arányos hiánycél tartható. A bevételi oldalon a tartósan kedvező munkaerőpiaci trendekkel, a fehéredéssel és a gazdaság gyorsulásával párhuzamosan a jövedelemadók, illetve – a bérmegállapodásban rögzített adócsökkentés mellett – a járulékbévételek is érdemben emelkedtek. A fogyasztás bővüléséhez köthető áfa bevételek szintén jelentősen emelkedtek. A kiadási oldalon számottevő mértékben növekedtek a közvetlen kormányzati beruházások, illetve a közvetett, felhalmozási célú – így a későbbi negyedévekben beruházások formájában realizálódó – transzferkiadások szintén nőtték. A közszférában bevezetett életpályamodellek következtében a bérjellegű kiadások is bővültek.

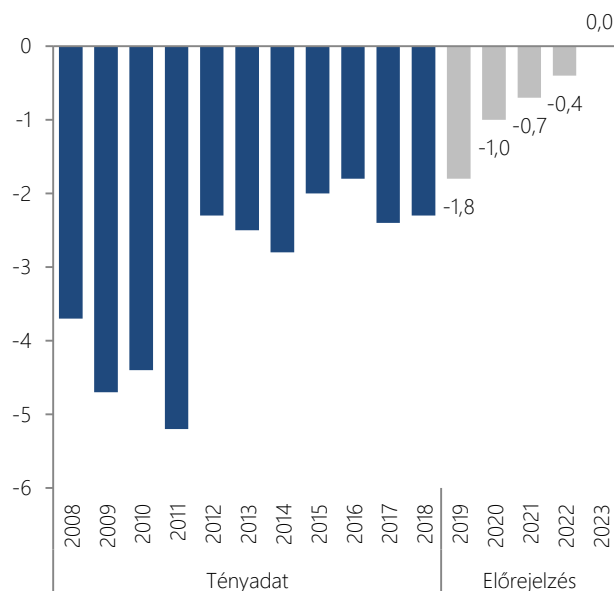
14. ábra: A kormányzati szektor egyenlege
(GDP százalékában)

Forrás: KSH, Eurostat, PM-számítás

Az elkövetkező években a költségvetés hiánya továbbra is tartósan és érdemben a GDP 3%-a alatt teljesül (15. ábra). Mindeközben a fiskális politika hathatósan támogatja az aggregált keresletet. Egyrészt bevételoldali eszközökkel, mint például a több lépésben 27%-ról – a 2016. novemberi bérmegállapodás szerint a bruttó átlagos reálkereset alakulásának függvényében – 11,5%-ra csökkenő szociális hozzájárulási adókulccsal, amely javítja a profitabilitást, ösztönzi a vállalatok beruházási aktivitását és a háztartások munkavállalását, illetve emeli a munka révén elérhető jövedelmeket, amely a fogyasztásra hat kedvezően. Másrészt a kiadási oldalon számos intézkedés, mint például a Magyar Falu Program, az út- és vasúthálózat fejlesztése, az otthonteremtési kedvezmények, a Családvédelmi Akcióterv, illetve a közszféra életpályamodelljei fejtenek ki kedvező konjunkturális hatást.

15. ábra: A kormányzati szektor egyenlege
(a GDP százalékában)

Forrás: KSH, PM-számítás

Pénzügyi piacok

2019 a pénzügyi piacok szempontjából 2018-hoz hasonlóan mozgalmas évnek számított. Az év második felében a vezető jegybankok monetáris politikája sorra 180 fokban fordulatot vett: kamatemelés helyett kamatot csökkentettek, sőt az EKB még mennyiségi lazító programját is újraindította, a leköszönő Draghi elnök pedig az eurózóna gazdaságait felszólította az EKB törekvések saját hatáskörben való kiegészítésére.

A jegybankok által továbbra is fenntartott extrém alacsony, sok esetben negatív hozamkörnyezet egyre nyilvánvalóbban nem átmeneti helyzet, amelyhez a világgazdaságnak is alkalmazkodnia kell. Az eladósodás költsége várhatóan hosszú ideig nagyon alacsony marad, ami abba az irányba mutat, hogy a monetáris politikák élénkítő eszköztárának kimerülését követően a költségvetési politikák veszik át a stafétát, és próbálhatják meg stimulálni a növekedést.

A magyar monetáris politika számára a fejlett piaci események mozgásteret biztosítottak a laza monetáris-pénzügyi kondíciók fenntartására. A Jegybank nemcsak a kamatokat hagyta változatlanul alacsony szinten, de devizaswap-állományának növelésén keresztül növelte a forintlikviditást a piacon. Az állampapírhozamokra emellett a kockázatmentes hozamok csökkenése és a MÁP Plusz bevezetése miatt kisebb piaci forrásbevonási igény gyakorolt hatást: a hozamcsökkenés a hosszú lejáratokon volt a legerőteljesebb, az ötéves forinthatozam 1,2 százalékponttal alacsonyabb, mint 2018 végén.

A magyar hozamok az elmúlt hetekben-hónapokban sorra rekordalacsony szintre csökkentek (16. ábra). Ezzel párhuzamosan a kedvező makrogazdasági folyamatoknak és zsugorodó államadósságnak köszönhetően a CDS felár is látványosan mérséklődött, az ország befektetői megítélése érdemben javult. 2019. februárban az S&P és a Fitch egy kategóriával tovább javította az ország hitelminősítését.

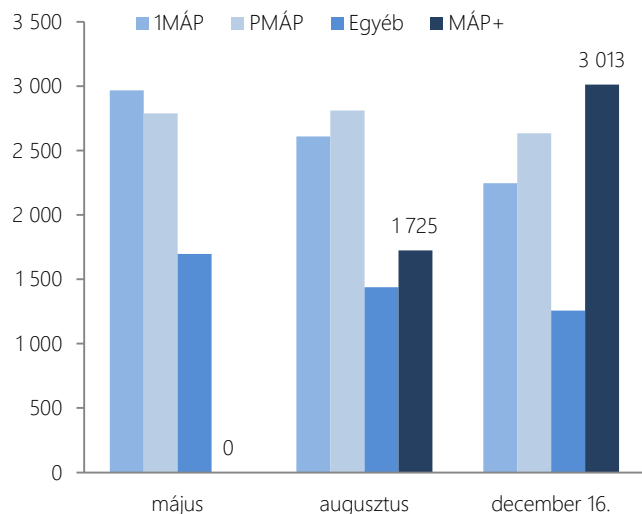
16. ábra: Állampapírhozamok alakulása (százalék)

2019-ben az államadósság szerkezetének javulása folytatódott, tovább mérsékelve az ország sérülékenységét. Ennek megfelelően a külföldiek kezében lévő államadósság aránya 2018-ról 2019 első félévének végére 37%-ra, a devizaarány pedig 24%-ra csökkent. Az adósságkezelési stratégiában emellett a korábbinál is nagyobb hangsúly került az adósság hátralévő futamidejének növelésére a megújítási kockázat további mérséklése érdekében. Ennek keretében többek között jelentős kötvény-visszavásárlások és -cseretranszakciók valósultak meg.

Mindezek mellett komoly javulást eredményezett a lakosságnál lévő állampapírok lejárat szerkezetében az új, ötéves futamidejű, fix kamatozású állampapír, a Magyar Állampapír Plusz (MÁP Plusz) bevezetése. A lakosság állampapír-befektetései folyamatos továbbgörgetése helyett egyre inkább a MÁP Pluszt keresi, ezzel nagyon rövid idő alatt lényegesen javítva a lakossági állampapírok megújítási kockázatát mutató mérőszámokat. A rekord gyorsasággal felépülő, mostanra több mint 3000 milliárd forint MÁP+ állomány a sokéves múltra visszatekintő Egyéves Magyar Állampapírt (mintegy 2250 milliárd forint) és Prémium Magyar Állampapírokat (mintegy 2650 milliárd forint) megelőzve immár a legnagyobb lakossági állampapírtípusnak számít (17. ábra).

17. ábra: Lakossági állampapír állományok
(milliárd forint)

Forrás: ÁKK

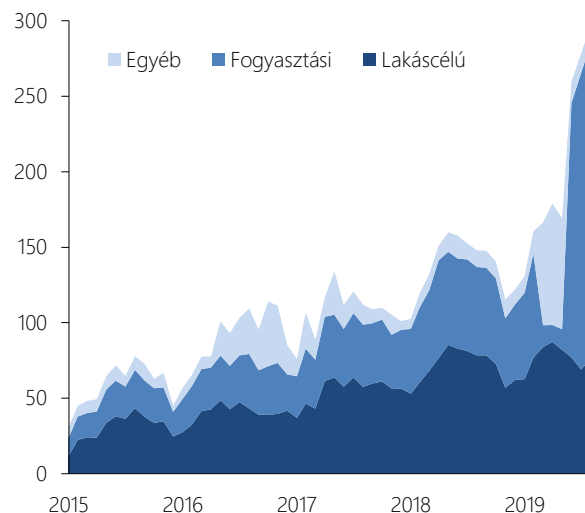
Nemzetközi devizakötvények kibocsátására 2019-ben nem került sor, sőt a kormányzati tartalékok magas szintje még a forintpiaci kínálat visszafogását is lehetővé tette.

2019-ben folytatódtak a kedvező hitelezési folyamatok, mely leginkább a javuló gazdasági kilátásokkal és a kormányzati családtámogatási programokkal magyarázható.

A háztartási hitelezés minden aspektusát tekintve kedvező folyamatok figyelhetőek meg. 2019 első három negyedévében 44%-kal emelkedett a hitelfolyósítások összege a tavalyi év azonos időszakához viszonyítva, így a harmadik negyedév végére a háztartási hitelállomány 13,6%-kal növekedett a 2018. év végi adathoz képest. A hitelnövekedés legnagyobb része az év harmadik negyedévében történt, elsősorban a Babaváró kölcsön kiemelkedő folyósításának eredményeképpen (18. ábra).

A háztartási hitelezés további élénkülésének irányába hat a töretlenül bővülő fogyasztás, a folyamatosan növekvő foglalkoztatottság, az emelkedő jövedelmek, az élénk ingatlanpiac és a Családi Otthonteremtési Kedvezmény, valamint a Babaváró támogatás.

18. ábra: Folyósított háztartási hitelek havi értéke
(milliárd forint)

Forrás: MNB

A vállalati hitelezés terén folytatódtak a korábbi kedvező folyamatok. A hitelnövekedés a 15%-os szint körül mozog, de még mindig van tér a bővülésre. Az NHP fix program keretében 343 milliárd forint szerződéses állomány alapján novemberben 265 milliárd forint kinnlévő hitelről és lízingről adott hírt a Jegybank.

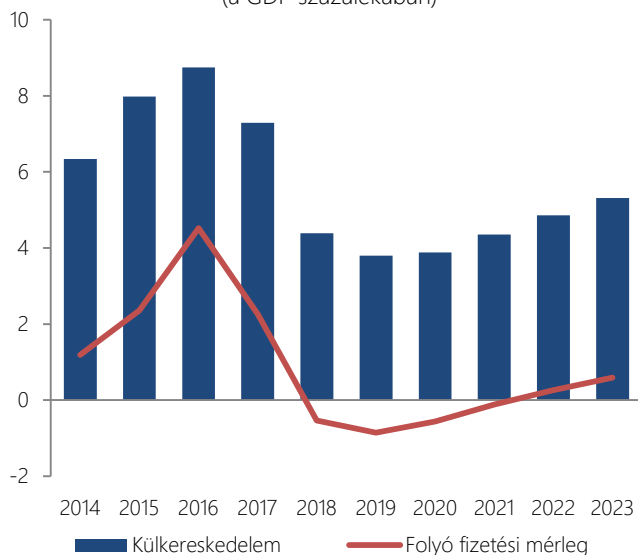
A bankrendszer tőke megfelelése, likviditási és jövedelmi helyzete továbbra is stabil. A kamateredmény jelentősége némileg emelkedett, de a jutalékeredmény továbbra is fontos szerepet játszik a nyereségesség fenntartásában. E két kategóriából származó magas bevételi szint tudja ugyanis biztosítani a két számjegyű sajáttőkearányos jövedelmezőségi (ROE) mutatót, miután a működési költségek továbbra is komoly részét emésztik fel a bevételeknek. A bankok költséghatékonysága a jövedelmezőség fenntartása tekintetében ennél fogva a jövőben is kritikus és fejlesztésre szorul, emellett a pénzügyi tudatosság fokozása és a digitalizációs és fintech kihívásokra adott megfelelő válaszok megtalálása szintén fontos a jövőre nézve.

Külső egyensúly

A külső egyensúlyi folyamatok 2019-ben kedvezően alakultak. Az első három negyedév adatai alapján a külkereskedelem többlete az erőteljes belföldi konjunktúra ellenére 2018-hoz képest emelkedni tudott. Ennek oka, hogy a romló nemzetközi konjunktúra ellenére az export jól teljesített, ami igazolja a magyar gazdaság ellenálló képességét. Az áruk egyenlege ennek megfelelően visszafogottan csökkent, míg a szolgáltatások esetében növekedést regisztráltak, amelynek köszönhetően a külkereskedelem többlete historikus összevetésben továbbra is magas. A jövedelemáramlásokat tekintve a munkajövedelmek egyenlege emelkedett, míg a kamatkiráramlások érdemben csökkentek, ami így ellensúlyozta a külföldi vállalatok profitnövekedését.

A GDP-arányos folyó fizetési mérleg egyenlege a külkereskedelemhez köthetően mérsékelt csökkenést mutat 2018-hoz képest. A külfölddel szembeni finanszírozási képesség az előző évihez képest szintén csökkent, amelyben a fentiekén túlmenően egy, a tőkemérleget érintő egyszeri jellegű hatás is közrejátszott. A tendenciát tekintve ugyanakkor kedvező, hogy az uniós forrásbeáramlás fokozatos emelkedést mutat. Összességében tehát a masszív külkereskedelmi többlet és az uniótól érkező forrásoknak köszönhetően a külső egyensúlyi mutatók régiós összevetésben változatlanul kedvezőek.

19. ábra: A főbb külső egyensúlyi mutatók alakulása
(a GDP százalékában)

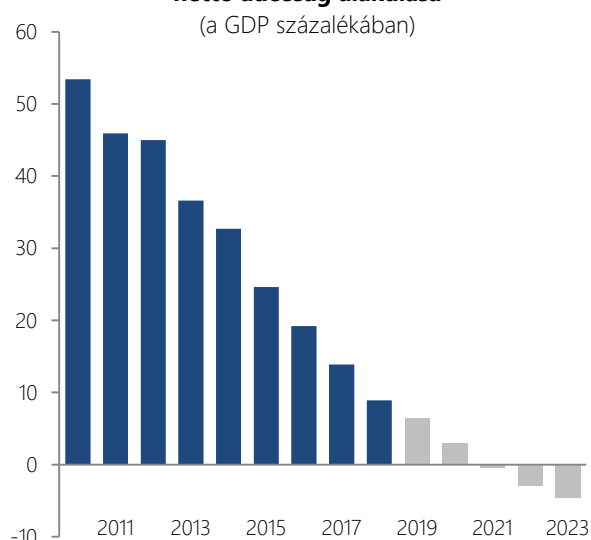

Forrás: MNB, PM-számítás

Előretekintve, bár az élénk belföldi keresletből eredően a behozatal növekedése jelentős lehet, azonban az exportorientált vállalatok újonnan épült kapacitásából eredő teljesítménynövekedés következtében 2020-tól a külkereskedelem többlete fokozatosan emelkedhet. A csökkenő adósságszolgálat és a külföldi vállalatok növekvő eredményének eredőjeként a jövedelemegyenleg stabilan alakulhat. A folyó fizetési mérleg hiánya így várhatóan csökken majd az elkövetkező években, amelynek eredményeként az előrejelzési horizont végére ismét többletbe fordulhat az egyenleg.

Az unió felől érkező forrásbeáramlás az előrejelzési horizont egészében magas maradhat. Így összességében a külkereskedelem jelentős többletének és az erőteljes transzferbeáramlásnak köszönhetően a külfölddel szembeni finanszírozási képesség érdemi többletet mutathat, amely tovább erősíti hazánk negatív külső sokkokkal szembeni ellenálló képességét (19. ábra). A tartósan fennálló többlet és a dinamikus gazdasági növekedés eredményeként tovább javulhat az ország külfölddel szembeni finanszírozási pozíciója. Ennek köszönhetően Magyarország a félévszázados adósi pozíció után a külfölddel szemben nettó hitelezővé válhat (20. ábra).

20. ábra: A külfölddel szemben fennálló nettó adósság alakulása
(a GDP százalékában)

Forrás: MNB, PM-számítás

2. KÖLTSÉGVETÉSI ELŐREJELZÉS

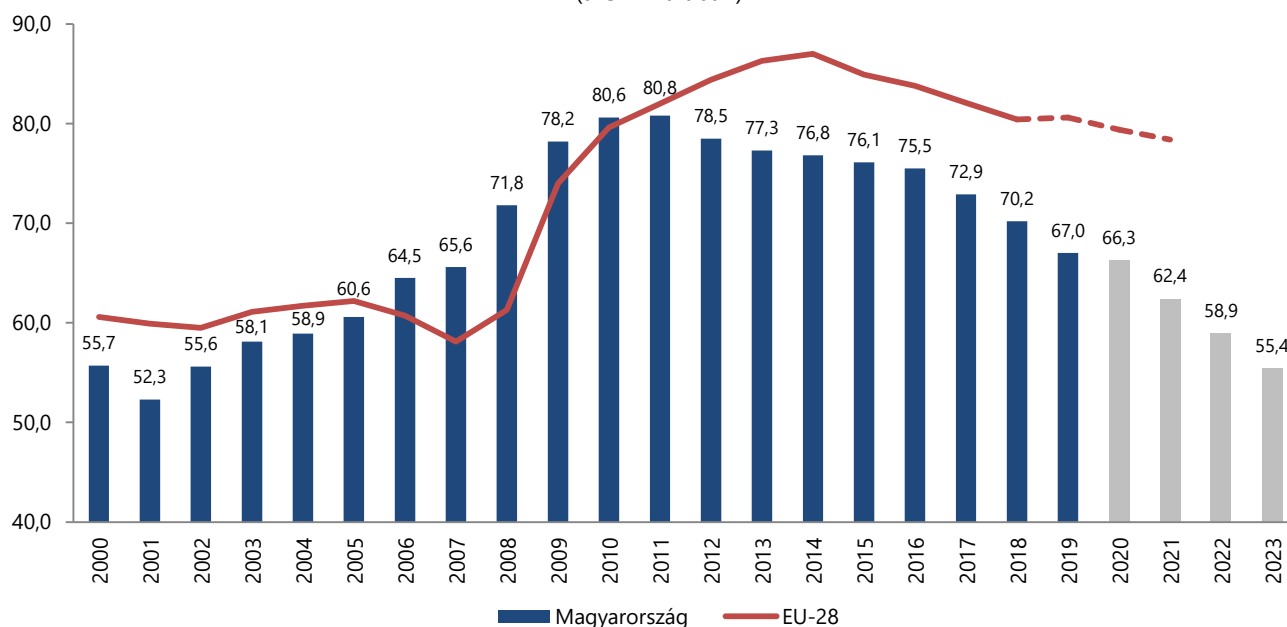
HIÁNYPÁLYA

A 2019. évi költségvetést 4,1%-os gazdasági növekedéssel, 2,7%-os inflációval fogadta el a Parlament, a hiánycélt a GDP-hez viszonyítva 1,8%-ban határozta meg. A költségvetést a Kormány úgy dolgozta ki, hogy – miközben a hiány továbbra is jóval a GDP 3%-a alatt marad és folytatódik az államadósság csökkenése – az támogassa a gazdasági növekedést és érvényesítse a gazdaság- és

társadalompolitika prioritásait, a prudens gazdálkodás szem előtt tartásával.

A fegyelmezett költségvetési politika sikerét jelzi, hogy 2011 óta az uniós tagországok közül egyedülálló módon csak Magyarország tudta minden évben csökkenteni az adósságrátáját (21. ábra).

21. ábra Az adósságráta alakulása Magyarországon és az Európai Unióban
(a GDP %-ában)

Forrás: Eurostat, PM előrejelzés, Európai Bizottság előrejelzés

A költségvetés központi alrendszerének pénzforgalmi hiánya 2019. november végén 766 milliárd forintot tett ki, és lényegesen alacsonyabb az előző év azonos időszakában keletkezett deficitnél (1842,4 milliárd forint). A tervezett 1,8%-os ESA hiánycél tartható a gyors gazdasági növekedésnek és a kedvező költségvetési folyamatoknak köszönhetően.

A jelentős gazdasági bővülés – a beruházások gyorsulása, a munkahelyek számának növekedése, a reálbér emelkedése – megmutatkozik a költségvetés bevételi oldalán. 2019-ben várhatóan a tervezettnél jóval magasabb adóbevétel realizálódik. 2019 első

tizenegy hónapjában az általános forgalmi adóból 557 milliárd forinttal, a jövedéki adóból 64 milliárd forinttal, a személyi jövedelemadóból 211 milliárd forinttal, a szociális hozzájárulási adóból, a biztosítottak által fizetett nyugdíj-, egészségbiztosítási és munkaerőpiaci járulékokból pedig 420 milliárd forinttal magasabb bevétel folyt be, mint egy évvel korábban, annak ellenére is, hogy a szociális hozzájárulási adó kulcsa júliusban újabb 2 százalékponttal csökkent.

A kiadási oldalon az európai uniós programoknál a maximális ütemű forrásfelhasználás a kedvező

gazdasági növekedési és a foglalkoztatási hatások miatt prioritást jelent. Az uniós kifizetések november végéig 1341 milliárd forintot tettek ki.

A tisztán hazai finanszírozású beruházások felgyorsultak. A közlekedési fejlesztésekre továbbra is jelentős összeget fordít a kormányzat. A gyorsforgalmi útfejlesztéseket finanszírozó kiemelt közúti projektek törvényi előirányzatról 320 milliárd forint feletti kifizetés történt meg 2019-ben. A vasúthálózat fejlesztésére 38 milliárd, közútfelújításra 67 milliárd forintot költhet a költségvetés 2019-ben.

A Magyar Falu Program keretében 100 milliárdos nagyságrendű forrást biztosított a Kormány a Falusi CSOK-on felüli programelemekre.

A lakásépítési támogatásokra fordított kiadások 10 milliárd forinttal magasabban teljesültek, mint az előző év azonos időszakában, melynek oka, hogy 2019. július 1-jétől a Családvédelmi Akcióterv keretében bevezetésre került a Falusi CSOK, valamint a jelzáloghitelekhez nyújtott, a gyermekek számától függő támogatás.

Folytatódnak a közsférában a megkezdett életpályamodellek. A fegyveres és rendvédelmi életpályamodell keretében 2019-ben további, átlagosan 5%-kal nőtt a katonák és a rendvédelmi dolgozók fizetése. A honvédségnél dolgozó civilek 2019-től egy új besorolásban honvédelmi alkalmazottaként dolgoznak, négy év alatt egységesen 35%-os illetményfejlesztésben részesülnek. Az ügyészi állomány tekintetében beosztási pótlék és a címpótlék került bevezetésre. Az egészségügyi szakdolgozók és védőnők a 2019. november 1-jétől esedékes 8%-os bérfejlesztést már 2019. július 1-jétől megkapták. 2019-ben átlagosan 30%-kal emelkedett a minisztériumokban és a háttérintézményeknél dolgozó kormánytisztviselők bére, a kormányzati munka racionalizálása, a létszám csökkentése mellett.

A kedvező munkaerő-piaci tendenciákra tekintettel a közmunkaprogramok várható kiadása 22 milliárd forinttal alacsonyabb az előirányzatnál.

A jó gazdasági teljesítménynek köszönhetően 2019-ben is sor került nyugdíjprémium kifizetésére a

korábbinál szélesebb körben, mert a juttatást 2019-ben azok is megkapták, akiknek az ellátását idén állapították meg. Ennek maximálisan adható összege 22 ezer forint, átlagos összege jogosultanként a tavalyinál is magasabb, 20 ezer forint. A kifizetésekre a költségvetés 52 milliárd forintot biztosított. A vártnál magasabb infláció miatt 0,7% mértékű egyösszegű nyugdíj kiegészítésre is sor került novemberben, ami 25 milliárd forinttal emelte a nyugdíjkiadásokat.

Ezen kívül a Kormány döntése alapján októberben a nyugdíjasok és egyes más ellátásokban részesülőkhöz rezsziutalványban részesültek, amellyel összességében 23 milliárd forinttal támogatja a költségvetés az ellátottak számára a gáz- és áramszámla fizetését.

Az uniós módszertan szerinti nettó kamatkifizetésekből az eredeti előirányzathoz képest 58 milliárd forinttal magasabb teljesülés prognosztizálható jelentős részben a magas kamatozású lakossági állampapírok iránti jelentős kereslet eredményeként.

Költségvetési kitekintés a 2020-2023 évekre

Továbbra is alacsony költségvetési hiány, folytatódó adósságcsökkenés

Az elkövetkező években a Kormány költségvetés-politikai prioritása továbbra is a GDP-arányos költségvetési hiány csökkentése, az államadósság mérséklése legalább a hazai és uniós elvárásoknak megfelelő ütemben. A pénzügyi stabilitás fenntartása mellett a Kormány a demográfiai fordulat elősegítését, a versenyképesség erősítését, a termelékenység javítását és a gazdaság fehérlését helyezte előtérbe annak érdekében, hogy a nemzetközi gazdasági környezet érzékelhető romlása mellett is a magyar gazdaság képes legyen a folyamatos, az Európai Unió átlagát 2%-kal meghaladó gazdasági növekedésre.

Ezen célkitűzések szem előtt tartásával a kitekintés a 2020. évi költségvetési törvény középtávú kitekintésében lefektetett hiánycélokhoz számol: 2020-ra 1%-os, 2021-re 0,7%-os, 2022-re 0,4%-os GDP arányos hiánnyal, 2023-ra pedig kiegyensúlyozott, hiány nélküli államháztartással. A költségvetési

egyenleget egyszeri tételek várhatóan nem befolyásolják.

Az önkormányzatoknál 2016 és 2018 között jelentős szufficites pénzforgalmi egyenleg alakult ki az uniós források beérkezése miatt. Ezen források felhasználása révén ez a többlet várhatóan hiányba fordul át 2019-ben. A 2019-től jelentkező magas pénzforgalmi hiányok az uniós módszertan szerint GDP arányosan nullszaldó közeli állapotnak felelnek meg.

A középtávú költségvetési pálya tarthatóságát biztosítja, hogy 2020-tól is rendelkezésre állnak a központi tartalékok. Tekintettel az előre nem várt negatív kockázatoknak a világgazdasági folyamatokkal kapcsolatos növekedésére, 2020-ban a GDP 1%-át kitevő biztonsági tartalékot képzett a költségvetés, megduplázva az előző évi szintet.

A költségvetési kitekintés az eddig meghozott kormányzati intézkedések figyelembevételével készült. Az olyan esetekben, ahol nincs a hatályos szabályozástól eltérő országgyűlési vagy kormányzati döntés, ott a kalkuláció a hatályos szabályozást, közpolitikai irányt veszi alapul, feltételezve az ún. „változatlan költségvetési politika” forgatókönyvet.

Költségvetés, foglalkoztatás és versenyképesség

Az elmúlt években a költségvetés-politika egyik sarokköve a foglalkoztatás növelése volt, amelyet az a felismerés alapozott meg, hogy tartós költségvetési egyensúly csak ennek révén érhető el, hiszen a költségvetés adóbevételeinek közel fele közvetlenül a munkavállaláshoz kapcsolódó bevételekhez kötődik.

Ennek jegyében korábban is számos nagy jelentőségű, számottevő költségvetési kihatással bíró intézkedésre került sor. Ebbe illeszkedett a Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fóruma által 2016. novemberben kötött bér- és adómegállapodás. A megállapodásnak megfelelően 2019 harmadik negyedévének elején újabb 2 százalékpontos adócsökkentés valósult meg és 2020-ban a szociális hozzájárulási adó várhatóan 2 százalékponttal tovább csökken; a pontos időpont a versenyszféra reálbér növekedésétől függ.

A kisvállalati adó (kiva) igen kedvező adózási környezetet teremt a foglalkoztatásban fontos szerepet játszó kis- és középvállalkozások számára. Tekintettel arra, hogy az adónem a szociális hozzájárulási adót is kiváltja, összhangban a meghozott intézkedésekkel, a kiva kulcsa 13%-ról 12%-ra tovább mérséklődik 2020. január 1-jétől. A cégeknek jelentős egyszerűsítést, és több százezer forintos megtakarítást biztosító adózási mód népszerűvé válása jóval több bevételt eredményezhet 2020-ban, mint az előző évben.

A munkaerőpiacon egyre több területen alakult ki munkaerőhiány – a speciális képzettséget igénylő munkakörök mellett már szakképzetlen állások esetében is –, döntően a magánszektor bővülő munkaerő-kereslete miatt.

Ezzel összefüggésben a munkavállalók országon belüli mobilitásának előmozdítására munkásszállás-építési vagy -felújítási támogatás igénybevételére az önkormányzatok és társulásai, valamint a 100%-ban önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok mellett a magántulajdonú vállalkozásoknak is lehetősége nyílik 2019 őszétől.

A munkaerőpiac feszessé válása miatt válik fontossá a közmunka rendszerének hatékonyabbá tétele, illetve az egyéb aktív munkapiaci programok szélesítése. A közmunka helyett a versenyszférában munkát vállalók egyre növekvő arányát figyelembe véve a Start-munkaprogramra fordított kiadások 2020. évi tervezett szintje a korábbi évekénél jóval alacsonyabb, 140 milliárd forint.

A nők munkaerő-piaci részvételének növelése érdekében a következő időszakban is növekvő forrásokat biztosít a költségvetés a kisgyermekek napközbeni ellátásának egy új, többszintű – a rugalmas feladatellátást segítő – rendszerének finanszírozására.

2019. január 1-jétől a munkaviszonyban foglalkoztatott saját jogú nyugdíjasnak minősülő munkavállalók esetében nem kell egyéni járulékot fizetni, és emellett a foglalkoztatót sem terheli szociális hozzájárulási adófizetési kötelezettség. A 2020 júliusától hatályos új járuléktörvény ezt a kedvezményt kiterjeszti valamennyi

keresőtevékenységet (pl.: közalkalmazotti jogviszony, egyéni és társas vállalkozók, megbízási jogviszony) folytató saját jogú nyugdíjasra.

A még meglévő munkapiaci tartalékok kihasználása mellett egyre inkább a hatékonyság emelése válik a növekedés magas szintjének fenntartását szolgáló, a költségvetés-politikát is meghatározó céllá. Ezzel összhangban, az adórendszerben több, az adóadminisztrációt csökkentő, a vállalatok fejlesztéseit ösztönző változásra kerül sor.

Az adórendszer egyszerűsítése érdekében folytatódnak az adóösszevonások és -megszüntetések. A kisvállalkozásokat érintő kedvezményes adónemek (kiva, kata) bevezetése következtében az elmúlt években számottevően csökkent az egyszerűsített vállalkozói adó (eva) igénybevétele, ezért 2020-tól kivezetésre kerül ez az adózási forma. Ezzel párhuzamosan – az adórendszer töredezettségének csökkentése érdekében – a nyugdíjjárulék, a természetbeni egészségbiztosítási járulék, a pénzbeli egészségbiztosítási járulék és a munkaerő-piaci járulék helyett egységes társadalombiztosítási járulék jelenik meg az adórendszerben 2020. július 1-jétől.

A 2019 decemberében elfogadott adóváltozások egyik legfontosabb elemeként kiterjesztésre kerül az online számlázás rendszere, amelyben jelenleg a vállalkozások azon számlák adatait küldik el elektronikus úton az adóhivatalhoz, amelyeket belföldi adóalanyok részére állítanak ki, és amelyek áfatartalma meghaladja a százezer forintot. Jövőre az összeghatár megszűnik, 2020. július 1-jétől a vállalkozások egymás közötti ügyleteiről kiállított minden számlát megkap majd az adóhatóság, 2021. január 1-jétől pedig a magánszemélyeknek kiállított számlák adatait is be kell küldeni. Ez amellet, hogy évente akár több tízmilliárd forinttal növelheti a költségvetési bevételeket, könnyíti a vállalkozások adminisztrációs terhein is, hiszen az adóhivatal várhatóan 2021 tavaszától elkészítheti helyettük az áfa-bevallási tervezetüket. Mindemellett a gazdaság fehéritésén, a piac tisztulásán és a vállalkozói terhek csökkentésén keresztül ez a változás hozzájárul a gazdaság versenyképességének javulásához is.

A kedvező beruházási tendenciák fenntartása érdekében 500 millió forintról fokozatosan, 3

lépésben csökken a kis- és középvállalkozásokra vonatkozó fejlesztési adókedvezmény értékhatára.

A versenyképesség javítását és a beruházások növekedését támogatja, hogy jelentősen megnövekedett a fejlesztési tartalék értékhatára 2019-ben: 500 millió forintról 10 milliárd forintra emelkedett, ami a profitot visszaforgató vállalkozásokat segíti. A start-up vállalkozások létrejöttét és tőkéhez jutását adópolitikai eszközökkel is ösztönzi a Kormány. A korai fázisú vállalkozásokban szerzett részesedésekre vonatkozó jelenlegi társasági adóalap kedvezmény értékhatára enyhítésre került.

A magyar vállalkozások finanszírozási forráshoz jutása és versenyképességük javítása érdekében 10 milliárd forintot biztosít a költségvetés a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. tőkeemelésére és 5 milliárd forintot az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány tőkeemelésére.

A hazai agrárium erősítése érdekében 2020 és 2030 között évi 17 milliárd forint öntözési célú költségvetési forrás biztosítja a hazai vízgazdálkodás ilyen irányú fejlesztését.

A kutatási célok eredményesebb megvalósítása érdekében a vállalati kutatás-fejlesztés támogatását 32 milliárd forint többletforrás garantálja 2020-tól.

A vállalkozások likviditásának javítása és adminisztratív terheik mérséklése érdekében megszűnik a 100 millió forint éves árbevétel feletti vállalkozások adóelőleg kiegészítési kötelezettsége a társasági adó, az innovációs járulék, valamint az energiaellátók jövedelemadója esetében.

A reklámadó 2019. július 1-jétől 2022 végéig felfüggesztésre került, azzal a céllal, hogy a digitális gazdaság adózása tükrözze a technológia fejlődésével járó előnyöket és az intézkedés ösztönözze a piac további bővülését.

A turizmus-fejlesztés és a szálláshely-szolgáltatás régiós versenyképességének javítása érdekében 18%-ról 5%-ra mérséklődik a kereskedelmi-szálláshelyszolgáltatás áfakulcsa, valamint az ágazati fejlesztések finanszírozása céljából kiterjesztésre kerül

e szolgáltatásokra a 4%-os turizmusfejlesztési hozzájárulás.

2020-tól új szakképzési rendszer kerül bevezetésre, amelynek célja a tudásalapú gyakorlati oktatás, a digitális tudásfejlesztés, a szakképzés és a gazdasági szféra közötti együttműködés erősítése. A 2019 novemberében elfogadott új szakképzési törvény értelmében átalakul a szakképzés tartalmi és módszertani szempontból is. A 2020/2021-es tanévtől a szakképző intézményeknek két típusa lesz: a technikum és a szakképző iskola. A hároméves szakképző iskolákban az egyéves ágazati alapozót kétéves szakmai képzés követi, a technikumokban pedig a kétéves ágazati alapozó végeztével az eddigi egy évről három évre bővül a szakmai képzés. A technikus szakképzettség középszintű ismereteket biztosít.

A gyakorlati oktatás esetén szakképzési munkaviszony jön létre a tanuló és a duális képzőhely, vagyis a gyakorlatot szervező cég között. A nappali oktatásban résztvevő tanulók ösztöndíjra lesznek jogosultak, emellett egyszerű pályakezdési juttatást is kaphat, aki befejezi a képzést és szakmát szerez. Az iskolarendszeren belül megszerezhető alapszakmák rugalmasabb, rövidebb képzési idő alatt a felnőttek számára is elérhetőek lesznek.

A törvény szerint a szakképző intézmények alkalmazottjai az eddigi közalkalmazotti státusz helyett munkaviszonyban vagy megbízási jogviszonyban állhatnak majd, hogy rugalmasabb alkalmazási feltételekkel és a magasabb bérezéssel kiváló szakembereket tudjanak a tanári pályára vonzani illetve megtartani.

Az életminőség javulása

A 2017-ben elkezdett minimálbéremelés és garantált bérminimum emelés, továbbá az állami vállalatok körében meghirdetett béremelési program mind a költségvetési szférában, mind az állami vállalatoknál jelentős béremelkedést eredményez. Ehhez a 2020 utáni években is biztosítja a szükséges forrásokat a költségvetés.

A költségvetés fedezetet nyújt az egészségügyi ágazatban korábban végrehajtott béremeléseken túl egy újabb, többlépcsős bérfelállítás

megvalósítására. Az intézkedés nyomán az egészségügyi szakdolgozók bére a 2018. évi bérükhöz képest 2022-re átlagosan 72%-kal emelkedik. A bérfelállítási program keretében az állami, helyi önkormányzati, egyházi vagy a vallási tevékenységet végző szervezet tulajdonában és fenntartásában álló védőnői szolgálatok által foglalkoztatott védőnők már az idei év közepétől az egészségügyi szakdolgozókkal azonos mértékű bérezésben részesülnek. Rendelkezésre áll a forrás továbbá a rendvédelmi igazgatási alkalmazottak illetményének növelésére, a bölcsődei humánerőforrás anyagi elismerésére, az Országgyűlésről szóló törvényben meghatározott képviselői juttatások, illetve köztisztviselői illetmények növelésére, valamint az Állami Számvevőszék foglalkoztatottjai illetményének nemzetgazdasági átlagkeresethez kötött növekedésére.

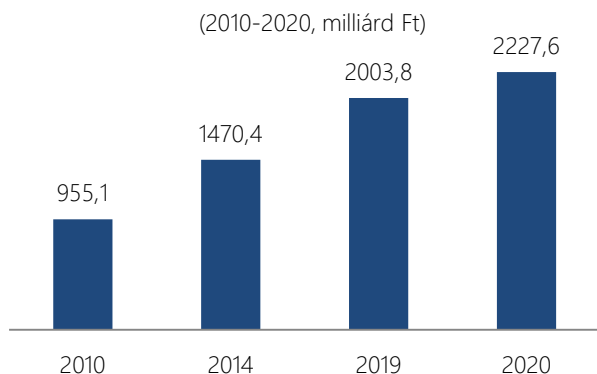
A következő években a nyugdíjak és a nyugdíjszerű ellátások megőrzik reálértéküket, az inflációt követő mértékben emelkednek. A nyugdíjasok részesülhetnek a gyors gazdasági növekedés eredményéből az előrejelzési horizonton, amennyiben az előttünk álló években a nyugdíjprémium fizetésének feltételül szolgáló, 3,5%-ot meghaladó gazdasági növekedés megvalósul.

Az ország biztonságának növelését szolgálja a Honvédelmi Minisztérium költségvetésének emelkedése a GDP arányos finanszírozásra vonatkozó szabályok szerint. Továbbá a védelmi képesség növelése érdekében a kormány döntése alapján az elkövetkező években katonai szállítórepülő-gépek beszerzésére kerülhet sor.

Demográfiai helyzet javítását célzó intézkedések

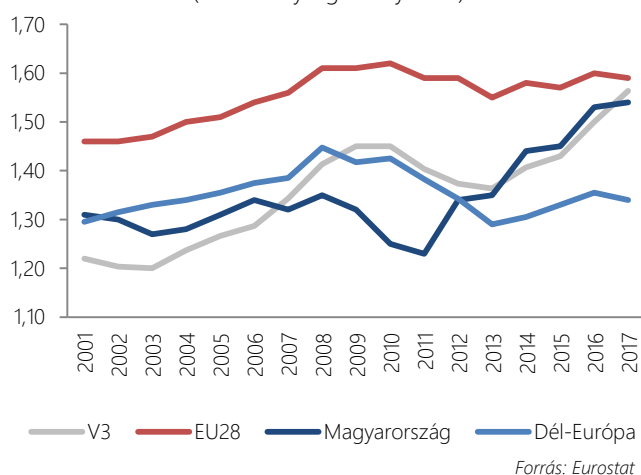
A Kormány gazdaság- és társadalompolitikájának a foglalkoztatás növelése mellett kiemelt stratégiai célja a gyermeket nevelő családok további támogatása, ami az előttünk álló években a költségvetés-politikában is érvényesül (22. ábra).

22. ábra A családokat érintő összes ráfordítás

A munkabért Európa egyik legalacsonyabb személyi jövedelemadó kulcsa (15%) terheli, a gyermeknevelést pedig a személyi jövedelemadóból igénybe vehető családi kedvezmény, illetve a családi járulékkedvezmény segíti.

23. ábra A gyermekvállalási kedv változása
(termékenységi arányszám)

A hozzátartozókat otthon ápolók számára nyújtott szociális ellátás, az ápolási díj mellett 2019-től egy új ellátási forma (gyermek otthongondozási díja) kialakítására került sor a súlyos fogyatékoságából, tartós betegségéből adódóan önellátásra képtelen gyermekükről gondoskodók számára. Az ellátás összege 2019-ben havi 100 000 Ft, majd 2022-ig lépcsőzetes emelkedéssel eléri a minimálbér bruttó összegét. Ezen intézkedéssel párhuzamosan emelkedik az ápolási díj összege is 2020-2022. években 55%-kal.

A Családvédelmi Akcióterv keretében:

- 2020. január 1-jétől az életük során legalább négy gyermeket nevelő nők mentesülnek a személyi jövedelemadó megfizetése alól,

- bevezetésre kerül a nagyszülői gyermekgondozási díj, melynek keretében lehetőség lesz arra, hogy a nagyszülő maradjon otthon az unokákkal,
- kibővül a bölcsődefejlesztési program, amely keretében 2022-re 70 ezerre emelkedik a bölcsődei férőhelyek száma, valamint megfelelő szakemberlétszám került kialakításra a bölcsődékben,
- folytatódik a 2019. július 1-jétől bevezetett nagycsaládok személygépkocsi-szerzési támogatása,
- a Babaváró támogatás és a Falusi CSOK felfutása miatt további kiadásokkal kell számolni,
- az idegennyelv-oktatási stratégia részeként a 2020/2021-es tanévtől kéthetes külföldi intenzív nyelvtanuláshoz a költségvetés támogatást biztosít a középiskola 9. és 11. évfolyamában tanuló diákok számára, hogy elősegítse a nyelvvizsga megszerzését, és az idegen nyelv életszerű elsajátítását.

A 2020/2021. tanévtől a tankönyvellátás ingyenessége teljes körűvé válik azzal, hogy a köznevelés nappali rendszerű iskolai oktatásában résztvevő valamennyi tanuló számára központilag biztosított az ingyenes tankönyvellátás. Az intézkedéssel már a 10-12. évfolyamosok és a 13-16. szakképzési évfolyamok tanulói is ingyen kapják a tankönyveket.

A hallgatói normatíva összege 2020-tól 166 600 forint/évre növekszik. A hallgatói juttatások emelkedő összege, a tanulmányi és szociális ösztöndíjak növelése hozzájárul a hallgatók és a szülei felsőoktatási tanulmányokkal járó anyagi terheinek enyhítéséhez.

Fejlesztési programok

A költségvetésben továbbra is jelentős szerepet kapnak a növekedést segítő, fejlesztéshez kapcsolódó kiadások. Az infrastruktúra fejlesztését célzó nagyszabású beruházásokra több ezer milliárd forintot fordíthatunk a 2020-2022 időszakban.

A 2024-ig kitekintő közútfejlesztési koncepció alapján összesen mintegy 3000 milliárd forint értékű fejlesztés történik meg, amelynek megvalósítására a közútfejlesztésre rendelkezésre álló európai uniós források teljes összege felhasználásra kerül, továbbá a program időhorizontján összesen közel 1 800 milliárd

forint hazai költségvetési forrás felhasználása történik meg. Jelentős forrásokat biztosít a költségvetés a Budapest-Belgrád vasútvonal felújítására és további vasútfejlesztésekre, turisztikai fejlesztésekre, a Magyar Falu programra, a Zöldgazdaság Finanszírozási Rendszerre, az Erzsébet táborok fejlesztésére, kerékpárutak kialakítására, óvodafejlesztési program támogatására, új budapesti multifunkcionális sport- és rendezvénycsarnok megvalósításának támogatására, valamint az Egészséges Budapest Programra. Ezen kívül a határon túli gazdaságfejlesztési programok támogatására is számottevő forrás áll rendelkezésre a 2020-22 időszakban. Az uniós támogatások mellett több száz milliárd forint költségvetési támogatás segíti a Modern Városok Programban szereplő beruházások megvalósítását, amelyek nagyobb része közvetlenül gazdaságfejlesztési célzatú. A program keretében a Kormány valamennyi megyei jogú várossal együttműködési megállapodást kötött gazdaságfejlesztési, turisztikai, oktatási, kulturális és sport célú fejlesztések létrehozására, amelynek teljes értéke meghaladja a 3900 milliárd forintot.

Az uniós pénzügyi ciklus előrehaladtával az előttünk álló időszakban a kifizetett pénzek felhasználásán van a hangsúly. Mindez azt jelenti, hogy a 2019. évi költségvetési kifizetések nagysága kismértékben csökken az előző évekhez képest, ugyanakkor a korábbi években a hazai költségvetés által megelőlegezett projektek megvalósítása az előlegek felhasználásán keresztül felgyorsul, ami hozzájárul a gazdasági növekedés lendületének fenntartásához. Az előleg-felhasználás révén az uniótól igényelhető pénzforrások összege is számottevően meghaladhatja a korábbi éveket, ami a pénzforgalmi hiány, és így az államadósság alakulása szempontjából kedvező. A vissza nem térítendő támogatások mellett a korábbi pénzügyi időszakhoz képest jelentősen magasabb arányban kerülnek meghirdetésre pénzügyi eszközök is, melyek a többszöri kihelyezés által hosszú távon tudnak biztos finanszírozási forrást nyújtani a megerősödő vállalkozások jövőbeni fejlesztéséhez. Az időszak végén már számolni lehet az új, 2021-2027-es tervezési periódus keretében meghirdetésre kerülő programokkal.

TÁBLÁZATOK

1. MAKROGAZDASÁGI PROGNÓZIS 2019-2023

(éves változás, százalék)

	Tényadat	Előrejelzés				
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
GDP növekedése és szerkezete						
GDP	5,1	4,9	4,0	4,0	4,3	4,1
GDP belföldi felhasználása	7,3	5,0	4,0	3,5	3,7	3,5
Háztartások fogyasztása, ebből:	4,0	4,3	4,0	3,9	3,8	3,8
Fogyasztási kiadás	4,9	4,8	4,8	4,7	4,6	4,6
Természetbeni társadalmi juttatás	0,4	2,3	0,7	0,2	0,3	0,2
Közösségi fogyasztás	2,0	1,0	0,5	1,4	0,4	1,5
Bruttó állóeszköz-felhalmozás	17,1	17,4	4,1	3,6	4,6	3,4
Áru- és szolgáltatásexport	4,3	5,9	5,0	5,5	5,9	6,3
Áru- és szolgáltatásimport	6,8	6,2	5,0	5,1	5,4	5,8
Munkaerő-piaci mutatók						
Bruttó bér-és keresettömeg	12,6	11,9	10,2	9,0	8,8	8,5
Bruttó nominális átlagkereset	11,3	10,8	9,3	8,3	8,2	8,1
Nettó nominális átlagkereset	11,3	10,8	9,3	8,3	8,2	8,1
Egy keresőre jutó nettó reálbér	8,3	7,1	6,3	5,1	5,0	4,9
Foglalkoztatottak száma ¹	1,1	0,9	1,0	0,7	0,6	0,4
Termelékenység ¹	4,0	3,9	3,0	3,2	3,7	3,7
Infláció	2,8	3,4	2,8	3,0	3,0	3,0

¹ Munkaerő felmérés statisztika alapján számítva.

2. KÖLTSÉGVETÉSI PROGNÓZIS 2017-2021

2. a. táblázat BEVÉTELI OLDAL

(milliárd forint)

	Tényadat 2018	Előrejelzés				
		2019 várható	2020 előirányzat	2021 irányszám	2022 irányszám	2023 irányszám
Gazdálkodó szervezetek befizetései	1 431,9	1 386,3	1 689,9	1 777,7	1 858,0	1 934,8
Fogyasztáshoz kapcsolt adók	5 411,7	6 130,6	6 636,9	6 995,9	7 374,4	7 758,0
Lakosság befizetései	2 425,3	2 680,6	2 898,7	3 190,5	3 452,6	3 735,7
Költségvetési szervek és szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok	2 436,3	2 209,6	1 430,4	1 430,4	1 430,4	1 430,4
Központi költségvetési szervektől származó befizetések	30,4	29,9	26,0	107,5	151,9	187,5
Központi maradványalapba történő befizetések	199,8	282,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Társadalombiztosítási alapok befizetése	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Helyi önkormányzatok befizetése	41,7	54,6	43,0	43,0	43,0	43,0
Elkülönített állami pénzalapok befizetése	13,3	91,2	92,2	56,2	46,2	41,2
Állami vagyonnal kapcsolatos bevételek	184,6	212,3	162,5	172,0	159,1	140,0
Egyéb bevételek	19,7	31,3	11,8	14,6	14,5	14,5
Uniós programok bevételei	1 053,8	1 188,3	1 482,0	1 343,5	967,7	874,6
Uniós támogatások utólagos megtérülése	260,9	200,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vámbeszedési költség megtérítése	15,7	16,3	17,1	17,7	18,5	19,3
Bevételek összesen	13 525,1	14 513,5	14 490,4	15 149,0	15 516,3	16 178,9
Kamatbevételek	120,5	243,5	32,4	94,1	69,7	36,2
Bevételi főösszeg	13 645,7	14 757,0	14 522,9	15 243,1	15 586,0	16 215,1

2. b. táblázat KIADÁSI OLDAL

(milliárd forint)

	Tényadat	Előrejelzés				
	2018	2019 várható	2020 előirányzat	2021 irányszám	2022 irányszám	2023 irányszám
Egyedi és normatív támogatások	383,1	397,3	408,0	435,6	445,2	446,9
Közszolgálati műsorszolgáltatás támogatása	71,3	73,0	78,5	81,2	83,7	86,2
Szociálpolitikai menedíj támogatás	90,4	89,0	90,5	90,5	90,5	90,5
Lakásépítési támogatások	193,2	201,7	296,7	281,8	273,8	248,1
Nemzeti család- és szociálpolitikai alap	642,8	652,1	660,7	674,7	683,0	684,7
Költségvetési szervek és szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok	10 418,5	10 792,4	9 134,5	8 821,8	8 721,1	9 166,8
Társadalmi önszerveződések támogatása	9,8	5,4	5,8	5,8	11,8	5,8
Társadalombiztosítási alapok támogatása	591,6	467,6	628,0	973,4	1 171,8	1 305,6
Helyi önkormányzatok támogatása	746,8	821,2	739,0	737,4	732,8	735,9
Elkülönített állami pénzalapok támogatása	92,5	60,9	83,6	76,9	73,9	73,4
Nemzetközi pénzügyi kapcsolatokról eredő kiadások	2,8	6,1	11,4	12,9	11,7	6,6
Adósságszolgálati járulékos kiadások	32,4	40,0	33,2	28,8	29,7	33,2
Egyéb kiadások	60,3	70,9	95,5	149,2	178,0	185,9
Rendkívüli kormányzati intézkedések	0,0	0,0	110,0	120,0	120,0	130,0
Céltartalék	0,0	0,0	165,2	219,7	295,5	295,5
Országvédelmi/adócsökkentési és fejlesztési alap	0,0	0,0	378,0	160,0	200,0	300,0
Kormányzati rendkívüli kiadások	2,8	2,5	2,3	2,0	1,7	1,5
Kezességérvényesítés	12,5	13,6	23,8	28,2	29,1	28,0
Állami vagyonnal kapcsolatos kiadások	305,6	504,7	461,5	702,4	1 024,7	1 050,0
Hozzájárulás az EU költségvetéséhez	316,5	365,1	397,7	416,8	444,4	484,6
Kiadások összesen	13 972,8	14 563,7	13 804,1	14 019,0	14 622,6	15 359,3
Adósságszolgálati kamatkidadások	1 048,4	1 080,5	1 077,7	1 078,7	1 126,0	1 115,1
Kiadási főösszeg	15 021,2	15 644,1	14 881,8	15 097,7	15 748,6	16 474,5

2. c. táblázat EGYENLEG ÉS TOVÁBBI MUTATÓK

(milliárd forint)

	Tényadat 2018	Előrejelzés				
		2019 várható	2020 előirányzat	2021 irányszám	2022 irányszám	2023 irányszám
Központi költségvetés elsődleges egyenlege	-447,7	-50,1	686,3	1 130,0	893,8	819,6
Központi költségvetés elsődleges egyenlege a GDP %-ában	-1,0%	-0,1%	1,4%	2,1%	1,5%	1,3%
Központi költségvetés egyenlege	-1 375,5	-887,2	-359,0	145,4	-162,6	-259,4
Nyugdíjbiztosítási alap egyenlege	0,3	-131,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Egészségbiztosítási alap egyenlege	-84,0	-113,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Elkülönített pénzalapok egyenlege	7,6	6,5	-8,0	1,8	4,1	2,9
Központi alrendszer egyenlege	-1 451,6	-1 125,0	-367,0	147,2	-158,5	-256,5
Helyi önkormányzatok egyenlege	249,5	-154,9	-45,4	-346,0	-142,9	-117,3
Államháztartás egyenlege	-1 202,1	-1 279,9	-412,5	-198,8	-301,4	-373,7
ESA híd	225,6	420,3	-72,7	-180,5	89,3	375,7
Kormányzati szektor ESA egyenlege	-976,5	-859,6	-485,1	-379,2	-212,1	2,0
Kormányzati szektor ESA egyenlege a GDP %-ában	-2,3%	-1,8%	-1,0%	-0,7%	-0,4%	0,0%

